

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Indische Tentoonstelling te Arnhem (I.T.A.) 11 Juni—28 Juli 1928. — Onze Toekomst ligt in de Lucht, door H. Walaardt Sacré, Secr. van het Comité Vliegtucht Nederland—Indië. — Het Inform.-Bureau van de Vereen. „Oost- en West”. Verslag over het jaar 1927. — De Indische Tentoonstelling. — Nederl. Oudheden in de Molukken, door S. P. l'Honoré Naber. — Van Week tot Week. — Kunst-, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: Uit de Europ. Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden: Bevolkingsregister, door N. E. Henriquez. — Mededeelingen: Van het Hoofdbestuur, II. Van het Dag. Bestuur, III. Van het Inform.-Bureau.

Indische Tentoonstelling te Arnhem (I. T. A.)
11 Juni—28 Juli 1928.

WENKEN VOOR BEZOEKERS.

Afstand Station—ingang Zijpendaal, 20 minuten wandelen, langs het Park Sonsbeek.

Geregelde 10 en — op drukke uren — 5 minuten dienst met de gemeentelijke autobussen. Vertrek van het Station en van het direct daarbij gelegen Willemsplein. Per tram, geregelde verbinding van het Station naar de Izaak Evertslaan (5 minuten loopen van Zijpendaal). Extra wagens van lijn 2.

TOEGANGSPRIJZEN.

Dag-kaart op een weekdag (alles inbegrepen, ook stedelijke belasting)	f 1.—
Kinderen tot 16 jaar	„ 0.50
Idem, idem op een Zondag	„ 0.60
Kinderen tot 16 jaar	„ 0.30
Doorlopende kaarten, geldig voor het geheele seizoen, (strikt persoonlijk)	„ 7.50
Avond-kaarten (na 5.30 uur)	„ 0.25
School-kaarten (ook voor de geleiders), omits 8 dagen van te voren aangevraagd, onder bijvoeging van remise, per persoon	„ 0.35
Vereenigingen, Clubs enz., bij bestelling voor minstens 50 personen — 8 dagen van te voren aangevraagd met bijvoeging van remise — per persoon op een weekdag	„ 0.50
„ „ „ „ Zondag	„ 0.30

Uitvoerige Catalogus, aan te vragen bij de Drukkerij „de Vlijt” te Arnhem, franco per post

Opening elken dag om 9.30 voormiddags, sluiting van de Paviljoens en de Stands 5.30 namiddags.

N.B. De Zeetuin blijft ook na 5.30 uur open. Houders van Avondkaarten moeten f 0.35 bijbetalen.

Uitstekende gelegenheid voor Lunch en Diner in Lunchroom en Europeesch Restaurant, tegen matige prijzen, (te adresseeren: den heer J. Dommering, Hotel Bristol, Arnhem).

Rijsttafel in het Indisch Restaurant „Waroeng Djawa” (te adresseeren aan den heer Geradts, Kastanjelaan 41, Arnhem).

Een volledig, rustig bezoek van alle bezienswaardigheden, zal 4 à 5 uur vorderen. Voor bezichtiging van het voornaamste rekene men op 2½ uur.

Autopark en fietsenstalling, onmiddellijk bij den ingang van Zijpendaal.

Afdeulingsberichten in verband met de I.T.A.

Afdeeling Amersfoort.

In de 2e week van Juli zal een excursie naar de I.T.A. worden georganiseerd, waaraan deel kunnen nemen de ouders met hunne kinderen, die dan vacantie hebben.

HET BESTUUR.

HAAGSCHE SCHOOLVEREENIGING - NASSAULAAN 26, DEN HAAG - Tel. 14574
OPLEIDINGSSCHOOL

v. Gymn., Lyceum, H.B.S. en 6-jar. (zoonodig een 7e klas met verdieping der leerstof en uitbreiding; Wiskunde en Duitsch) 5581
Zooveel mogelijk INDIVIDUEEL ONDERWIJS in kleine klassen (pl.m. 20)
Naast de gewone vakken L.O., Sport, Zwemmen, Slôjd, Rhythm. Gymn. FRANSCH ONDER DE GEWONE SCHOOLUREN
Streng hygiënische maatregelen. Een KLEUTERKLAS voor 4- en 5-j. kinderen. De Directeur: G. HELLINGA.

Afdeeling Nijmegen.

Toegangskarten voor de Indische Tentoonstelling te Arnhem zijn voor de leden der Ver. „Oost en West” verkrijgbaar ten huize van ondergeteekende, iederen Woensdag en Zaterdag van 2—4 uur namiddag.

Er wordt aan herinnerd, dat deze karten strikt persoonlijk zijn.

C. MOLLEMA,
Slichtenhorststraat 49.

Afdeeling Utrecht en Omstreken.

Aan de Leden en Begunstigers te Utrecht en O.

Op Zondag 8 Juli zal bij genoegzame deelneming ons Bestuur een afdeelingstocht naar de I.T.A. organiseren. Ieder lid wordt dringend verzocht huisgenooten, vrienden en bekenden niet-leden op te wekken tot deelneming aan dezen tocht.

Vertrek Utrecht 9.28 C.S., terug Utrecht 17.00 C.S.

Reiskosten 3e klas plus entree tentoonstelling bij deelname van ten minste 50 personen ± f 2.50.

Den leden wordt verzocht vóór 30 Juni aan Mevr. Dr. C. Rutten-Pekelharing, C. Evertsenstraat 7 (Utrecht), op te geven, hoeveel karten worden verlangd, onder bijvoeging van onkosten of bij-schrijving daarvan op gironummer 626611 (van eerst-ondergeteekende).

Alle gewenschte inlichtingen verstrekken de bestuursleden der afdeeling „Utrecht en Omstreken.”

Mevr. Dr. C. RUTTEN-Pekelharing,
wnd. Presidente, C. Evertsenstraat 7.
Mevr. L. P. VAN DER WIJK-v. d. Haar,
Secretaresse, Maliebaan 127.
H. SOMERMEYER,
Penningmeester, Frans Halsstr. 22.
P. Ch. BOLAND, Frans Halsstraat 51.

N.B. Vriendelijk verzoek, de karten met inlichtingen over de I.T.A., die U dezer dagen zijn of zullen worden toegezonden, onder Uwe kennissen te willen verspreiden.

ATTENTIE!

Als gevolg van het niet-deelnemen aan den gemeenschappelijken maaltijd op den Oost- en Westdag, 23 Juni l.l., door leden die zich daarvoor wel opgegeven hadden, heeft het Hoofdbestuur den pachter van het Restaurant op de I.T.A. met een niet onbeduidend bedrag moeten schadeloos stellen.

Het Hoofdbestuur richt zich nu tot leden, hier bedoeld, met het vriendelijk doch dringend verzoek een bedrag van f 3.— alsnog te willen overmaken aan den Secr.-penningm. der Vereeniging te Den Haag, Giro No. 14574.

HET HOOFDBESTUUR.

Onze Toekomst ligt in de Lucht.

(Naar aanleiding van de beschouwingen van J. J. Felix).

In het nummer van 14 Juni j.l. van het Kol. Weekblad wijdt onder bovenstaanden titel de Kapitein-Intendant van het Indische Leger J. J. Felix eenige beschouwingen aan de voorstellen om dit jaar aan te vangen met de organisatie en exploitatie van het burgerluchtverkeer in Nederlandsch-Indië en om de ten behoeve daarvan door de Regeering aangevraagde fondsen te voeteeren.

De heer Felix is niet tevreden over de wijze, waarop deze quaestie behandeld is.

Men heeft zich toch verstout om af te wijken van wat hij „sinds jaar en dag telkens weer” zou hebben aangetoond als te zijn de manier, waarop dat luchtverkeer zou behooren te worden aangepakt.

En hij gaat zelfs zoover te verklaren, dat de feiten hem nu reeds in het gelijk beginnen te stellen

MENNO & Co.

BANKIERS
OPGERICHT 1902

KORTE VOORHOUT 6

(naast Hotel Paulez)

DEN HAAG

KLUISINRICHTING

MET

**SAFE-LOKETTEN
TE HUUR**

GEOPEND VAN 9 TOT 5 UUR
ZATERDAGS VAN 9 TOT 12 UUR

**INDISCHE TENTOONSTELLING
TE ARNHEM**

Maakt OVERAL propaganda
voor deze Expositie

HET BESTUUR VAN DE AFD.
ARNHEM VAN OOST EN WEST

JOS. D. NETTEN & Co. - IN EFFECTEN

Sporlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Telefoon 31201

Wij beschikken over een directe telefoonverbinding met de AMSTERDAMSCH BEURS. Zijn daardoor in de gelegenheid tijdens het Beurs-uur alle verlangde koers-informaties te verstrekken en orders af te doen. 5513
Onze cliënten kunnen op afdoening wachten.

P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15
Den Haag

Groote sorteering HEEREN-
JONGENS- en KINDERKLEEDING

Spec. Afdeeling v. KLEEDING NAAR MAAT

SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

Den Leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering ten spoedigste hiervan mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, K.Voorhout 6, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Koedoes, res. Semarang, Java.

STAALWAREN - GEROZILVER - PORTRETLIJSTEN
BLOEMPOTTEN - ROOKTAFELS - SPIEGELS
BORSTELHANGERS - GLASWERK - PORSELEIN

J. A. SCHLETTE - DEN HAAG

WILLEM DE ZWIJGERLAAN 50
TELEFOON 50888 :: POSTGIRO 43903

SLIJPERIJ - REPARATIE-INRICHTING
VRAAGT GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT
EMBALLAGE VOOR VERZENDING VRIJ

SCHRÖDER
DEN HAAG

GROENMARKT :: TELEF. 1-6-1-7-3

**GELAKTE
MEUBELN**

VOOR BABY- EN
KINDERKAMER

**WIEGEN EN
LUIERMANDEN**

ZOMERDEKENS

Firma G. J. HILBRINK
WESTEINDE 29 :: DEN HAAG

Speciale aanbieding van:
PERSIANER

HERINNERING AAN DE

Jaarlijksche Algemeene Vergadering

van Aandeelhouders der N.V. „Boeatan“
op Maandag 9 Juli 1928 te 8.30 uur n.m.
in Heulstraat 19, Den Haag.

AGENDA: 1. Jaarverslag. 2. Financieel verslag. 3. Benoeming Verificatiecommissie. 4. Verkiezing Raad van Beheer. 5. Rondvraag.

Ook belangstellenden in de Indonesische Kunstnijverheid zijn welkom. DE RAAD VAN BEHEER.

TOKO BOGOR

SUEZKADE 122 a,b - DEN HAAG - TEL. 33472

Het Adres voor

Rijsttafel-Ingrediënten

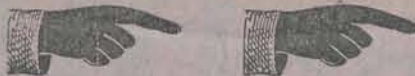
Prima kwaliteiten - Voordeel. prijzen
Steeds verse Indische vruchten

RIEL DAMES CONFECTIE MAGAZIJN

Gr.-Hertoginnelaan 121 (hoek Valeriusstraat) Den Haag

KLEEDING NAAR MAAT 5564

APARTE MODELLEN AVONDTOILETTEN
ZEER CHIQUE MIDDAG- EN WANDELSTUUMS
ELEGANTE- EN EENVOUDIGE REISMANTELS
Steeds de nieuwste nouveauté's voorradig
SPECIAAL ADRES VOOR INDIË

BOEKHOUDEN

Opleiding voor alle PRACTIJK-EXAMENS en de
Indische Cultures. PROSPECTUS GRATIS

INSTITUUT „SCHOEVERS“

NIC. WITSENSTRAAT 3, AMSTERDAM

STADHOUDERSPLEIN 3, DEN HAAG

en dat „de naaste toekomst behoort aan de geheel metalen meer-motorige verkeers-vliegboot — voor Indië het aangewezen, meest economische luchtvervoermiddel“.

De heer Felix toont dan aan, hoe het z.i. mogelijk is geweest om den Volksraad en de Ilde Kamer zoo geheel verkeerd te doen handelen.

In de eerste plaats de Volksraad.
Deze is „onvoldoende, onvolledig ingelicht en voorgelicht en daardoor onmogelijk in staat geweest de Civiele Luchtvaart in het ware licht te bezien en om ook maar een enigszins juist oordeel over dat Burger Luchtverkeer te kunnen vellen. De toosten van enkele leden hebben den Volksraad in een soort feeststemming gebracht en het overgrote deel der leden hebben als het ware in een „Hoerah“-stemming voor den luchtvaartpost gestemd.“

De Ilde Kamer der Staten-Generaal maakt het nog erger. Die heeft zich eenvoudig laten overbluffen. „De Minister speelde n.l., toen de Kamer niet wilde zooals hij, een laatste en hoogste troef uit. Het resultaat was verrassender dan een aardbeving. De schrik sloeg de Kamer in de beenen... de angst deed hun de keel dichtnoeren. Het gevolg was... de post werd aangenomen.“

Arm Indië, arm Nederland, dat zóó geregeerd wordt, zou men met het volste recht moeten uitroepen, als het bovenstaande juist ware. En: onnoozele Volksraad- en Kamerleden! — of erger? — zou men er bij moeten voegen.

Gelukkig weten wij wel beter en zullen wij maar aannemen, dat de heer Felix in het vuur van zijn betoog te veel zich door zijn temperament heeft laten meeslepen en daardoor verder is gegaan dan hij bedoelde.

Hij doet dan ten slotte een beroep op de leden van de Iste Kamer, den Senaat, om den begrotingspost te verwerpen, en als een tweede Multatuli slingert hij klewangwettende krijgsvangen in de gemoederen van de arme senatoren, wie hij zijn hulp toezegt om Indië te redden, hij, Felix.

Want...
„hij ziet Indië benadeeld voor tonnen gouds“;
„hij ziet Holland onberekenbare schade toegebracht“;

„hij ziet de Nederlandsche deskundigheid op luchtvaartgebied in Indië te grabbelen gegooid“;
hij ziet... tja, wat ziet hij al niet?

Wij gelooven dat er, helaas, op luchtvaartgebied veel is, dat hij niet ziet, en wij weten wel zeker, dat hij zich — vermoedelijk onbewust — schuldig maakt aan dezelfde verkeerde wijze van voorlichting, als waarvan hij de Indische Regeering beschuldigt.

Immers, wij kunnen niet aannemen, dat een zaak, die nu al circa 8 jaar in Nederland en Indië in studie is; een zaak, die financieel en technisch, door deskundigen op allerlei gebied zóó van alle kanten bekeken is; een zaak tenslotte, waarover nu eindelijk de Indische en de Nederlandsche Regeeringen het volmaakt eens zijn geworden, zóó totaal fout zou worden behandeld, als hij zegt.

Wij hebben ons daarom, zooals hij aanraadde, de moeite getroost de betrekkelijke Volksraadverslagen te bestudeeren. Wij vonden daarin inderdaad de door een viertal tegenstanders uitgesproken argumenten tegen het Regeeringsvoorstel. Wij vonden echter ook de door hem niet aangehaalde en alleen als „hoerah“-toosten gequalificeerde argumenten der voorstanders. En wij vonden tenslotte de, door den heer Felix geheel verzwegen, meesterlijke en in grooten stijl gehouden rede van den Regeeringsgemachtigde, den heer Ir. de Jongh. Een rede, van alle hoerastemming gespeend en eerder nuchter dan iets anders, maar zóó overtuigend, dat het voorstel met maar even 39 tegen 9 stemmen werd aangenomen.

Wij zagen ook, dat volgens de laatste formulering van het contract de risico van de inkomsten van het bedrijf geheel door de Ned.-Indische Luchtvaart-Maatschappij zal worden gedragen, waardoor een der grootste bezwaren der tegenstanders vervallen is.

Wij hebben er ook nog eens weer het door den heer Felix aanbevolen artikel „Zeevliegtuigen of landvliegtuigen“ van den Officier-Vlieger Moes in het Februari-nummer van „Het Vliegveld“ op nagelezen, maar tevens het — door den heer Felix verzwegen — antwoord op dat artikel door den Ir.

Stephan in het Maart-nummer van „Het Vliegveld“.

Wij hebben tenslotte de technische en economische argumenten vóór en tegen landvliegtuigen en (metalen) vliegbooten nog eens zorgvuldig tegen elkaar afgewogen en getoetst aan de daarover bestaande litteratuur en uitspraken van deskundigen.

En wij moeten op grond van een en ander verklaren, dat naar onze overtuiging:

- de apodictische uitspraak, „dat de geheel metalen meer-motorige verkeersvliegboot voor Indië het meest aangewezen, meest economische luchtvervoermiddel zal zijn“, voorloopig voorbarig en in haar algemeenheid geheel foutief is;
- dat de uitspraak, „dat de naaste toekomst aan dergelijke booten behoort“, in haar algemeenheid eveneens voorbarig en onjuist is en slechts verwarring kan stichten;
- dat de thans voorgestelde wijze van handelen de meest aangewezen en doelmatige is;
- dat deze handelwijze het gebruik van zeevliegtuigen geenszins uitsluit;
- dat artikelen als dat van den heer Felix, waarin belangrijke onderwerpen op zóó dilettantisch en weinig steekhoudende wijze worden afgehandeld, anti-nationaal zijn en afkeuring verdienen.

's-Gravenhage, 3 Juli 1928.

H. WALAARDT SACRÉ,
Secretaris van het Comité
Vliegtocht Nederland—Indië.

¹⁾ De heer Moes heeft intusschen in het nummer van 28 Juni van dit blad eenige lezenswaardige opmerkingen gemaakt naar aanleiding van het stuk van den heer Felix, waaruit blijkt dat hij allerminst accoord gaat met de wijze waarop zijn eerste stuk door den heer Felix in het debat wordt gebracht.

Het Informatie-Bureau
van de Vereeniging „Oost en West“

Verslag over het jaar 1927

(in verband met den economischen toestand van
Ned. Oost en West-Indië).

Blijkens met elkaar overeenstemmende berichten en mededeelingen, zoowel officieele als particuliere, mag uit een economisch oogpunt Ned. Oost-Indië in zijn geheel, ook in het jaar 1927, alleszins redenen geven tot tevredenheid wat betreft zijn toenemende welvaart, welke uit den aard der zaak de veiligste waarborg is voor zijn innerlijke rust.

Hoewel voortdurende waakzaamheid vereischt wordt om communistische woelingen met hun ontreddering tegen te gaan, blijft de Indische regering er steeds op bedacht om de loyale nationale actie, — immers haar beschouwende als een evolutione der tijdsomstandigheden —, in de juiste banen te leiden ter handhaving van de noodzakelijke rust en orde in het belang van de verdere ontwikkeling en den voorspoed van Indië.

Op de audiëntie ten paleize te Batavia bij gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin op 31 Aug. '27 herinnerde de Gouverneur-Generaal Jhr. Mr. de Graeff aan de onnoemelijke verzwaaring van de taak van hen, die in N.-I. in het ambtelijke en het particuliere leiding hebben gegeven.

Niettemin blijft handhaving van orde en rust de eerste plicht van de overheid.

Er is volgens den G.-G. geen grond voor de bezorgdheid, dat de regeering iets zal nalaten, wat redelijkerwijze gevegd kan worden. De feiten hebben reeds bewezen, dat het aankweeken en onderhouden van de stemming van angst — deze slechte raadgever! — de overheid in haar maatregelen belemmert en misdadige elementen aanmoedigt.

Z. E. drong er op aan, de toekomst met vast vertrouwen tegemoet te gaan en te zoeken naar het geen vereenigt in het belang en tot heil van Indië. Als zoodanig mag op staatkundig gebied ontgegenspannen worden de volledige inwerkingtreding van de Staatsregeling beschouwd worden, die den Volksraad een uitgebreidere bevoegdheid en medezeggenschap gegeven heeft, welke bedoeld is om Indië gaandeweg tot een autonoom staatsdeel te doen geraken.

Wij kunnen ons geheel vereenigen met de fierere als heldere en gezonde beschouwingen

HOTEL „DE TWEE STEDEN” RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”

Buitenhof

Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062

's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET
CENTRUM DER STAD
SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT
ROEMEENSCH ORKEST

UITSTEKENDE KEUKEN
GERENOMMEERDE WIJNKELDER

den Heer P. Staal, oud consul-generaal te Calcutta, die een merkwaardige brochure het licht heeft doen zien, getiteld: „Onze Oostersche vraagstukken getoelst aan de ervaring in Britsch-Indië” (Tweede druk. Drukkerij en Uitgeverij J. H. de Bussy, Amst. anno 1928), waarin hij beoogt, dat de welvaart van N.-I. onverbrekkelijk verbonden is met onzen handel en onze cultuurondernemingen.

En daar nog groote gebieden in de buitengewesten op ontginning wachten, schijnt het hem goede politiek om onze overzeesche gewesten als aantrekkelijk arbeidsveld voor het groot-kapitaal in stand te houden, hierbij ook denkende aan buitenlandse beleggers, waar immers een juiste balans tusschen de belangen van verschillende vreemdelingen slechts kan strekken tot meerdere zekerheid tegen begeerlijkheid van anderen om in het bezit van onzen archipel te geraken. Met terugslag ook op de hierboven door den G.-G. van N.-I. geuite woorden omtrent het aankweken van een angststemming in N.-I., behoeven wij ons naar schrijvers oordeel over het z.g. „Ontwaken in het Oosten” ook geen overdreven zorgen te maken.

„Dit ontwaken schijnt mij,” zegt de schrijver, „grootendeels toe te schrijven aan onnoodig gedruisch, dat Westersche begrippen in het Oosten hebben teweeggebracht. Deze begrippen zijn opgevat door Oosterlingen, die zich op de Westersche studie hebben geworpen en thans, gewapend met de intellectueele — maar ook niet anders dan de intellectueele — zijde van onze beschaving bij het Oosten onbekende Westerlingen (waarvan ons land zoo velen zijn!) veelal den indruk wekken, alsof zij zich volkomen tot ons peil hebben opgewerkt. Men geeft er zich niet voldoende rekenschap van, dat dit slechts enkelen zijn, die sprongen met geleende veeren, maar wier innerlijk de Westersche begrippen niet verwerken kunnen, dat de groote massa apathisch en onontwikkeld is gebleven.”

Ned.-Indië heeft noodig, meent de schrijver, een krachtig bestuur door mannen, die de vaste overtuiging bezitten dat Nederland volkomen in staat is om zijn positie in N.-I. te handhaven, en die durven toonen, dat zij die positie willen behouden.

Het is bekend, dat de Heer Staal een man is met een rijke tropen-practijk, die in zijne positie stellig in staat was veel te zien, te hooren en te leeren. Op een reis van eenige maanden in het begin van 1926 door Sumatra en Java ondernomen heeft hij zijn blik verruimd. Als samenvatting van zijne op die reis opgedane indrukken, is hij van oordeel, dat ons gezag op geenerlei wijze ernstig wordt bedreigd, maar dat wij ons door een welmeenend idealisme onnoodige moeilijkheden berokkenen. (Zie ook de uitvoerige bespreking van de brochure van den Heer Staal in „Het Nieuws van den Dag voor N.-I.” van 4 Jan. 1928 no. 3, Tweede Blad, onder den titel van: „Een opmerkelijke brochure”).

Ondanks alle plaats gehad hebbende communistiche woelingen op Java en Sumatra, is het verblijvend, dat de economische toestand van Ned. Oost-Indië van 1927 zoo vele lichtpunten vertoont en hij nog op 3 Maart 1928, in het buitenland, het onderwerp uitmaakte van een boeiende lezing te Davos Platz, gehouden door den bekenden Zwitserschen oud-hoogleraar in de botanie aan de hogeschool te Zürich, Prof. Dr. Carl Schröter, over zijn indrukken op Java gedurende een reis van 7 maanden, welke hij door N.-I. had gemaakt.

Vol bewondering was hij voor hetgeen de Nederlanders in Indië tot stand hebben gebracht, ook voor de maatregelen op hygiënisch gebied door regering en particulieren getroffen. Met behulp van gekleurde lichtbeelden leidde hij het talrijke bij uitstek internationaal gezelschap te Davos Platz door de rijke en prachtige flora van Java, telkens vol bewondering stilstaande bij alle verbeteringen door den Nederlandschen ondernemingsgeest aangebracht, terwijl hij met ontzag melding maakte van de enorme bedragen voor wetenschappelijke doeleinden in de cultures besteed. Dat zijn lezing „Reise-Eindrücke aus Java” heeft bijgedragen tot verhooging van den Nederlandschen naam, v.n.m. in het buitenland, kan ons in deze tijden van inzinking en gezags-schemering niet anders dan verheugen (toch wel een ander geluid dan de rede van Mr. Duys in Amsterdam, die nooit in Indië is geweest!). Een zelfde lezing hield de sympathieke geleerde op 30 Maart '28 te Amersfoort en te den Haag en Enschedé, resp. op 7 en 11 April d.a.v. en oogstte hij daarmee een groot succes.

Wij moeten uit den aard der zaak in een verslag als dit ons zeer beperken om uit te weiden over Indië's toenemende welvaart en deze met cijfers toe te lichten.

Alleen reeds de suikerproductie, wel uitsluitend op Java, was volgens de Sociaal Economische Kroniek van Nederland, de Koloniën en het buitenland over het 4e kwartaal 1927, ten deele door de gunstige weersomstandigheden, ten deele door het groote rendement van een nieuwe rietsoort, over 1927 buitengewoon hoog, terwijl de rijsttoest, die zeer goed was en een rijk beschoot gaf van invloed was op de rijstrijzen, die, mede in verband met de nog groote voorraden import- en Java-rijst, plotseling een ernstige daling vertoonden, met het gevolg dat de rijsthandelaren, voor het meerendeel Chineezzen, zich in groote moeilijkheden bevonden. Door een tegemoetkomende houding der banken en rijstondernemingen kon een débacle worden voorkomen en keerden in den rijsthandel langzamerhand normale toestanden terug.

Voor rubber werd in 1927 over geheel Ned.-Indië een productie geschat van 223.000.000 K.G. (tegen 209.000.000 K.G. in 1926), terwijl de hoeveelheid en de waarde van den rubberuitvoer voor 1925 nu als juist kan worden opgegeven, zijnde voor Java 47.507.550 K.G. à f 141.572.500 en voor de Buitengewesten 188.233.135 K.G. à f 431.053.880, totaal alzo voor Nederl.-Indië 235.740.685 K.G. à f 572.626.380, de gemiddelde waarde der rubber gesteld op f 2.29 per K.G. in 1925. Daarna trad een sterke daling in van den prijs. De hoogste prijs in 1926 was te Amsterdam f 2.45, de laagste f 1; dooreengemen was de prijs f 1.15 per K.G., thans in April 1928 zelfs daar beneden. De rubberrestrictie in de Engelsche productielanden, weer in werking gesteld, zal nu door de Engelsche regering met 1 November 1928 worden opgeheven, zeker omdat de doelmatige uitwerking ervan op de prijsregeling door velen betwijfeld wordt. (Zie supplement No. 1 van „Indië's jonge kracht”, Econ.-Statistisch Jaarboekje, door C. Lekkerkerker, uitgave van het Kol. Inst. te Amsterdam, Dec. 1927).

Vestigen wij voorts, om hier slechts een greep te doen op het eiland Sumatra, ons oog op een gewest als Palembang (ongeveer de helft van Java en Madoera), dan vinden wij blijkens een door den Resident Tideman uitgebracht rapport aan de Indische regering, merkwaardige mededeelingen omtrent den snellen vooruitgang van genoemd gewest onder zijn beheer. Alleen op de steeds meer in stijgende lijn groeiende hoofdplaats Palembang, toekomstige hoofdplaats van het in te stellen gouvernement Zuid-Sumatra, bedroeg de totale waarde der uitvoerproducten in 1926 f 89.000.000, tegen f 24.000.000 in 1917. De totale waarde der invoerproducten bedroeg in 1926 f 47.420.000 tegen f 11.000.000 in 1917.

Het groot-landbouwbedrijf zoekt terrein van arbeid in Zuid-Sumarta, niet 't minst ook in de Lampongsche Districten, juist thans, nu het ter Oostkust van Sumatra moeilijker wordt om gronden voor uitbreiding der cultures te vinden. Thans bestaan er nog slechts 23 ondernemingen in dit ressort tegen meer dan 300 ter Oostkust, doch groote uitgestrektheden grond werden reeds in erfpacht uitgegeven, terwijl overal een drang aanwezig is om het arbeidsveld van de groot-onderneming te verruimen.

Het particulier Westersch initiatief en de bekende economische zin van de bevolking van Palembang zullen het hunne bijdragen om in de naaste toekomst van gunstige factoren gebruik te maken om de algemeene welvaart op gezonde basis te bevorderen, meer dan welke bestuursmaatregel ook bij machte is te doen. Wanneer men weet, dat van de uitgevoerde koffie ad 22.580 ton slechts 7 pct. van Europeesche ondernemingen afkomstig is, terwijl de uitvoer uit Palembang een derde van den geheelen uitvoer uit Ned.-Indië bedraagt, dan zal men zich een voorstelling kunnen maken van de beteekenis van deze volkscultuur. Ook de volksrubbercultuur is van overwegende beteekenis. Globaal geschat werden in Palembang een 16.000.000 boomen geplant. Verreweg het grootste van de uitgevoerde rubber is bevolkingsrubber.

De Zuid-Sumatra spoorweg heeft, — zooals te verwachten was —, een geheel omkeer gebracht in het handelsverkeer en een perspectief geopend, dat den vooruitgang van de door die lijnen doorsneden streken op ongekende wijze zal verhoogen, vooral nu de verbinding Martapoera (res. Palembang) — Kotaboemi (res. Lamp. Districten) van de Zuid-

HOTEL - RUBRIEK

S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”,
Bankapl. 2, Den Haag, Tel.
54148. Centr. verw. Warm-
& koud water op de logeerk

Hotel „Promenade”, Oude
Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen. 5035

BEZOEKT HET GEHEEL
OPNIEUW
GERESTAUREERDE
HOTEL-CAFE-RESTAURANT

KUYS-WITZENBURG

HAAGWEG - RIJSWIJK 5632

LUNCH, DINER en A LA CARTE
ZALEN voor Partijen en Vergaderingen
Aanbevolen door de Ver. „Oost en West”

DIRECTIE: A. HASTRICH,
v. h. Central Pavillon - Scheveningen

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR 5017

DINERS AAN HUIS BEZORGD

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 5007

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting

Electrische Verlichting - Centrale Verwarming

Electrische Personenlift

Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Intero. 4737

Code 5th Edition A. B. C.

N.V. STUKADOORSBEDRIJF

voorheen

L. PH. BISSCHOPS

SASSENHEIM - TEL. 4507

UITVOERING van alle
STUKADOORSWERKEN
door het geheele land.

Wij maakten o.a. het Stukadoorswerk voor
het Koloniaal Instituut tot volle tevredenheid der Directie. 5474

ALIDA SCHOOLEMAN

APOTHEEK „WIT-ROOD-KRUIS”

GOUDENREGENSTR. 306, DEN HAAG, TEL. 36341

SPECIAAL ADRES VOOR:

URINEONDERZOEK

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM

Gestort Kapitaal f 80.000.000.—
Statutaire Reserve - 40.000.000.—

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrif-
telijke en Telegrafische Credieten. — Reiscrédietbrieven.
— Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Aan- en Ver-
koop van Effecten. — Administratie van Vermogens. —
Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS
Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen
voor groote administraties.

P. J. VAN DEN BERG & Co.

COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN
Anna-Pauwlownastr. 87 - Den Haag - Tel. 12625
OUD-MAKELAARS TE SOERABAYA

ALLE BANKZAKEN

DOOR LANGJARIG VERBLIJF IN INDIË EN
SPECIALE CONNECTIES ZIJN WIJ IN STAAT
INLICHTINGEN EN VOORLICHTING TE GEVEN
IN INDISCHE CULTURES EN ZAKEN.

RADIOKOERSEN VAN 1.30 TOT 3 UUR
worden ook op telefon. aanvraag gaarne verstrekt.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken
Safe-Inrichting

„THAANTJE“

Granen - Zaden - Vogels - Visschen -
Aquariums - Pluimvee-artikelen.
Vogelkooien in diverse prijzen.
Vraagt uitsl. H. P. C. Ochtendvoeder.
Aanbevelend, **J. HAGEMELJER**
Fahrenheitstraat 553 - Telefoon 35439
Thuisbezorging zonder prijsverhoging

HONDEN- EN KATTENBROOD

JAN MESKER & Co.

PRINS HENDRIKSTRAAT 44-50
DEN HAAG

COMPLETE MEUBILEERING

IN MODERNE EN ANTIEKE STIJLEN

VRAAGT GRATIS ONZE UITGEBR. CATALOGUS
BILLIJKE PRIJZEN :: BILLIJKE PRIJZEN

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING „SIMPLICITAS“

VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE

KANTOREN: DENNEWEG 71-73
GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
TELEFOON: 11314 EN 12890

VOOR NOORD OF ZUID, VOOR „OOST EN WEST“ LIJNKAMP'S KLEEDING ALTIJD HET BEST!!

MAGAZIJNEN TE: DEN HAAG
GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT
THOMSONLAAN, H. FAHRENHEITSTR.

ONS SYSTEEM:
VOLLE waarde voor Uw geld

Sumatra Staatstramwegen op 23 Febr. '27 is ge-
opend en daarmee de Lampongsche en de Palembang-
sche lijnen zijn verbonden, te zamen 529 K.M.
lang. Zooveel is zeker, dat het gewest Palembang
in de laatste jaren reeds miljoenen voordeel aan
de schatkist heeft bezorgd. Het saldo, na uitscha-
keling van de uitgaven voor gouvernementbedrij-
ven van de door 's lands kas te Palembang geboek-
te administratie bedroeg in 1923 f 4.962.000, 1924
f 6.960.000, 1925 f 8.150.000, 1926 f 10.211.000 en
zal naar schatting in 1927 zeker meer dan
f 12.000.000 bedragen. Zoo gaat ook het gewest
Lampongsche Districten met rassche schreden voor-
uit, dank zij de haast ongelooftelijke vruchtbaarheid
van zijn bodem, die voor alle hoog- en laaglandsche
cultures geschikt is. Er zijn voorspellingen gedaan
door landbouwautoriteiten, dat de Lampongsche
Districten in de naaste toekomst voorbestemd zijn
een tweede Deli te worden en de verwachtingen te
dien aanzien zijn heden zeker niet beschaamd; men
gaat ze hoopvol te gemoet, vooral nu door het tol
stand komen van den Zuid-Sumatra spoorweg, het
Europeesch kapitaal zoo willig is bevonden zich
meer en meer voor beide gewesten te interesseer-
en, waardoor de bevolking ook tot steeds meer
arbeid wordt geprikkeld.

Wanneer wij, alvorens van Sumatra af te stappen,
nog even verder het terrein op Sumatra's Westkust
gaan verkennen, dan zien wij dat dit gewest over
1927 op economisch gebied bijzonder groote vorder-
ingen heeft gemaakt, doordat kapitaalkrachtige
cultuurmaatschappijen, als de Koloniale Bank, de
Handels Vereeniging Amsterdam, de Fa. Watering
en Co. en de Cultuur Maatschappij Korintji, sedert
kort daar werkzaam, reeds veel tot stand hebben
gebracht ten bate van Indië. Alle booten brengen
contractkoelies mee. Zoo doet de K.P.M. o.m. reeds
Indrapoera aan, terwijl er plannen bestaan om ook
Sasak aan te doen, een reede, in de nabijheid van
de Ophirdistricten, waar de Kol. Bank groote be-
langen heeft.

In 1927 werden b.v. 1500 kisten thee-zaad uit
Britsch-Indië aangevoerd (ter waarde van 150.000
gld.), voor de keuring waarvan door den Directeur
van Landbouw de Emmahaven opengesteld werd,
uitsluitend ten behoeve van de H.V.A. en de Cul-
tuur Maatschappij Korintji. Zoo kan binnenkort
op een belangrijken uitvoer van thee gerekend wor-
den, daar de onderneming „Halaban“ boven Paja-
koemboeh, reeds een aanvang gemaakt heeft met
het bouwen van een fabriek.

De koffie-uitvoer van het gewest is in 1927 zeer
groot geweest, te weten 250.000 picols ter gezamen-
lijke waarde van bijna 10 miljoen gulden. De
cassia (kaneel) en ook de rubber-export neemt
steeds toe, terwijl een groote uitvoer van copra
heeft plaats gehad, alle welke producten, van den
inlandschen landbouw afkomstig, veel geld onder
de bevolking hebben gebracht.

Een gunstige economische toestand van zaken
hebben wij ook te melden van Borneo, een gebieds-
deel, dat meer en meer de aandacht trekt, zelfs van
het buitenland. Het in de laatste maanden van
1927 verschenen voortreffelijke werk van Dr. R.
Broersma over „Handel en Bedrijf in Zuid- en
Oost-Borneo“, (zie o.m. onze bespreking van dit
boek onder den titel van „Borneo, land van onbe-
grensde mogelijkheden“, in het Koloniaal Week-
blad van 16 en 23 Febr. 1928), licht ons reeds uit-
voerig in over den economischen toestand van het
2/3 gedeelte van het Ned.-Indië toebehoorend ge-
deelte van het eiland Borneo, zoodat hier naar het
belangrijke werk zelve mag worden verwezen.

De steeds voortschrijdende ontwikkeling van de
residentie Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo,
houdt wel direct verband met de geschiktheid en de
geaardheid der bevolking, om deel te nemen aan
de voortbrenging. Met welgevallen zal men er vol-
gens Dr. Broersma opmerken, hoe Bandjereezen en
Boegineezen, Madoereezen en Makassaren, Wester-
lingen, Arabieren en Chineezen daar vruchtbaar
samenwerken en hoe zij moeizaam en van stap tot
stap den bewoner van het diepe land in hun samen-
werking betrekken. In die groote bijenkorf ijveren
alle groepen naar aard, begeerte en vermogen.

Ook hier, evenals in Palembang, valt de economi-
sche zin der gezeten bevolking als een verblijdende
omstandigheid waar te nemen. Maar ook in het
overige gedeelte van Borneo, in de residentie Wes-
teraafdeeling van Borneo, blijkt door den Resi-
dent Meijer aan den vertegenwoordiger van Aneta
gedane mededeelingen in April 1927, is vooruitgang
op landbouwgebied en eene opvallende kapitaals-

vermeerdering aan de orde van den dag. Steeds
breidt zich in West-Borneo de rubberaanplant uit,
ook omdat de Pontianakrubber allerwege goed staat
aangeschreven, n.l. geknoei met het product haast
niet voorkomt, vermoedelijk een gevolg van de be-
staande gewestelijke keur tegen vervalsching, die
nog al zwaar is. Alleen in 1926 bedroeg de uitvoer
27.000 ton natte rubber, voor een waarde van 30
miljoen gulden. Naast de rubber is ook de copra-
productie in West-Borneo toegenomen en wel met
10.000 ton. In 1926 alleen bedroeg zij 70.000 ton
en is zij thans grooter geworden.

Als een soort tusschenproduct is de *tengkawang*,
een eigenaardig cultuurgewas, te vermelden, met
den aanplant waarvan zich de Inlandsche bevolking
bezig houdt. Het product levert na voorbereiding
zooals bekend, een soort plantenvet op, dat bijna
uitsluitend naar Singapore wordt uitgevoerd (uit-
voerwaarde in 1926 f 90.000 gedurende een slecht
oogstjaar).

Hoewel door de toenmalige hoge rubberprijzen
de inzameling van boschproducten nog al in ver-
drukking geraakte, was toch de uitvoer van damar,
rotan en getahsoorten in het afgelopen jaar vrij
aanzienlijk. Wanneer wij ons wat Ned. Oost-Indië
betreft naar Nieuw-Guinea begeven voor een oek
maar zeer vluchtige opname van den toestand van
zaken aldaar, dan vinden wij, dat volgens mede-
deeling van het Gewestelijk bestuur van de Moluk-
ken, in den laatsten tijd een toenemende belang-
stelling merkbaar is voor Nieuw-Guinea. De met
Duitsch kapitaal werkende maatschappij Phoenix
te Amboina heeft bij de betrokken zelfbestuurders
uitgestrekte terreinen in erfpacht aangevraagd in
Noord-Nieuw-Guinea, aan de Geelvinckbaai, voor
boschexploitatie, welke hoofzakelijk damar op-
levert.

Op enkele kleine eilandjes vóór de kust zijn be-
reids aan dezelfde maatschappij soortgelijke ver-
gunningen toegestaan.

Ook de vertegenwoordiger van haar te Man-
okwari (Vogelkop van Nieuw-Guinea) heeft erf-
pachtsaanvragen ingediend voor perceelen, aansluit-
tende aan die der maatschappij. In principe is reeds
gunstig beslist op deze verzoeken.

Het bestuur verwacht voor de ontwikkeling van
het land zeer veel goeds van de sluiting van de
vogeljacht; deze is in 1927 reeds voor enkele deel-
len van het gewest der Molukken ingesteld en zal
in 1928 geheel Nieuw-Guinea omvatten. Men hoopt
daarmede te bevorderen, dat de bevolking zich meer
definitief gaat vestigen en haar zwerfversbestaan
opgeeft.

In 't N.O. van Nieuw-Guinea, in de Nimboeran-
streek, kan reeds duidelijk bij de Papoea's toenemen-
de neiging worden waargenomen, om zich toe te
leggen op eenvoudigen landbouw in vaste nederzete-
tingen. Het is een bevolking, die uit den aard der
zaak, in alles nog de leiding van het Europeesch
bestuur behoeft. Vanwege den Gouverneur is daar-
om aan de regeering voorgesteld om de gewapende
politie op de diverse bestuursposten te vervangen
door militairen, waardoor de officieren dan tevens
met het civiel bestuur kunnen worden belast, om
zoodoende leiding te geven aan de bevolking.

Op een door den Gouv.-Generaal aan de heeren
Wevers, Mr. Castens en Brouwer resp. voorzitter,
vice-voorzitter en secretaris der Vereeniging Kolo-
niasie Nieuw-Guinea, verleende audiëntie, waarin
deze heeren het doel der Vereeniging nader hebben
uiteengezet, verklaarde de landvoogd volkomen
sympathiek te staan tegenover het streven in een
zeker gebiedsdeel van Ned.-Indië, in casu in Nieuw-
Guinea, een Nederlandsche volksplanting te vorm-
en en tot ontwikkeling te brengen. De vereeni-
ging zal een concreet voorstel ter zake aan de Re-
geering aanbieden.

Alvorens ons overzicht over den economischen
toestand van Ned.-Oost-Indië te beëindigen, achten
wij de vermelding hier van betekenis, dat de Ver-
„Het Nederlandsch Java-Instituut“ in 1927 werd
opgericht (gerekend van 22 Febr. '28) voor den
tijd van 29 jaren, met zetel te Amsterdam. Dit vint
op 1 Sept 1927 zijn werkzaamheden reeds aan. Het
doel van het Ned. Java-Instituut is, in samenwer-
king met de Kon. Ver. Koloniaal Instituut te Am-
sterdam, het verzamelen van zoo volledig mogelijke
gegevens betreffende Java en het beschikbaar stel-
len van deze gegevens ten behoeve van het welzijn
en van de stoffelijke en de geestelijke ontwikkeling
van de bevolking van Java en van onze betrekkin-
gen met haar. Archivaris van het Java-Instituut is
de bekende heer C. Lekkerkerker, reeds werkzaam

Het meest gesorteerd Magazijn van Lingerieën, Modeartikelen, Tricotage enz.

in „DUINOORD” is Magazijn „DE ZONEGRENS”

FREDERIK HENDRIKLAAN 99 :: DEN HAAG

Uitsluitend 1ste kwaliteit, scherp concurrerende prijzen

FILIALEN: Thomsonplein 26c, Den Haag

Pansierstraat 48, Scheveningen

De Indische Tentoonstelling.

De belangstelling in de Indische tentoonstelling op het landgoed Zippendaal wordt, blijkens een bericht uit Arnhem aan de Nwe Rott. Ct. van 2 dezer, steeds grooter. Het bezoek is iederen dag zoo groot, dat er telkens nieuwe maatregelen genomen moeten worden om den stroom van bezoekers te leiden. Uit alle streken van ons land komen de belangstellenden.

Duizenden schoolkinderen met hun geleiders hebben reeds de I.T.A. bezocht en duizenden worden nog verwacht. Grote gezelschappen en verenigingen vragen en vroegen collectieve toegangskaarten aan.

Voorals Zondag j.l. was 't bezoek enorm; hoewel er de controle zijn gepasseerd kon men ons nog niet zeggen, maar dit aantal overtreft zeker alles wat tot dusver werd geregistreerd. De gemeentebus, die met een aantal wagens van het Willemsplein de bezoekers vervoerde, was den geheelen dag stampvol en de politie had de handen vol om alles te regelen.

De verschillende gebouwen waren steeds zoo vol, dat de deuren telkens gesloten moesten worden. Het publiek kon slechts bij groepen worden toegelaten.

In het Europeesche en het Indische restaurant was zoomin des middags als des avonds geen plaats te krijgen. Ook de terrassen waren natuurlijk geheel bezet.

De grootste belangstelling gold natuurlijk weer den Molukschen zeetuin.

De beide auto-parkeerterreinen tegenover den ingang maakten goede zaken. Den geheelen dag door waren beide terreinen geheel bezet. Talrijke wagens uit de meest verwijderde provincies en ook uit Duitschland stonden er. Ook in de omliggende straten waren nog tientallen wagens geplaatst.

Nederlandsche Oudheden in de Molukken.

V. I. van de Wall. De Nederlandsche Oudheden in de Molukken. — 's-Gravenhage. Mart. Nijhoff, 1928. 40. (Met 155 afbeeldingen op 93 platen en 3 schetskaarten).

Dit boek is zoo mooi gedrukt, zoo sierlijk gebonden, zoo royaal uitgevoerd, dat wie het opneemt zich een oogenblik verbeeldt, een uitgave van het gouvernement of van een rijke wetenschappelijke instelling voor zich te hebben. Toch is dat niet zoo, Wouter Nijhoff heeft het gelanceerd. Het Voorbericht maakt melding van verworven steun en het door Prof. N. J. Krom gesteld „Voorwoord” (een reeds door Nikolaas Beets verworpen germanisme!) verwijst ons dadelijk naar die wetenschappelijke literatuur waar het werk van den Heer van de Wall bij aansluit: te weten, een Verslag van Mr. Dr. J. C. Overvoorde (1912), het Oudheidkundig Jaarboek II (1922), het Oudheidkundig Verslag (3de kwartaal, 1921). Hier vernemen wij ook, dat de auteur heeft getracht „de taal van deze oude „overblijfselen verstaanbaar te maken voor ieder, „wien de Indische geschiedenis ter harte gaat, en „voor wien de nationale plicht om het verleden „van zijn land en volk te kennen en te waardeeren, geen ijdele klank is.”

Wij hebben dus een arbeid voor ons, die zich niet met het epitheton „wetenschappelijk” wil sieren, maar door nauwe verwantschap met het wetenschappelijk onderzoek, zich aankondigt als zijnde lichtelijk populair en toch van goeden huize.

De Heer Van de Wall, die zich heeft voorgesteld het door Prof. Krom omschreven doel te bereiken, is in zijn pogen wel zeer geslaagd! Niemand zal dit boek, dat met zijn 155 mooie afbeeldingen slechts 12 gld. kost, opnemen, zonder door spoedig gewekte belangstelling tot nadere kennismaking te worden geprikkeld. Men behoeft om zoo belangstellend te worden niet eens in de Molukken, niet eens in het westelijk deel van den archipel, niet eens in Nederlandsch-Indië te zijn geweest. Wat leeren wij hier al niet, van woonhuizen en van forten met poortgebouwen en poorten, van kerken met kerkmeubelen en kerkzilver, van grafzerken en van beschreven stenen, van rouwborden, ja zelfs van hoofddeksels, hoedletters en costuumgespen die wel zéér tot de roerende goederen behooren! Hoe

als archivaris van het Bali-Instituut, aan wiens kwame hand wij reeds danken het zoo practisch, helder en duidelijk geschreven werkje, Maart 1928 No. 1: *Java's In- en Uitvoeren, getoetst aan het vraagstuk der overbevolking.* (Drukkerij en Uitgevers J. H. de Bussy, Amst.). Naar dit werkje wijzen wij met nadruk hen, die toelichtende cijfers behoeven over den economischen toestand van Java in zijn geheelen omvang, zoo nauw verbonden met dien der buitengewesten.

Immers zegt de heer Lekkerkerker, zie bldz. 7: „In natuurkundigen zin is Java een deel van den Indischen archipel, dat niet in bepaalde tegenstelling staat met eenig ander deel. In economischen zin bestaat wel deze tegenstelling tusschen Java en de „Buitengewesten”, eene tegenstelling die in de eerste plaats is gegrond op het groote verschil in bevolkingsdichtheid: Java met 280, de Buitengewesten als geheel met 9 menschen op elke K.M². Java overbevolkt, de Buitengewesten lijdend aan bevolkingsschaarste. Toch, ondanks en juist door deze tegenstelling hooren Java en de Buitengewesten bij elkaar als pot en deksel”, zooals in zijn opstel wordt aangetoond.

Omtrent Suriname's toekomst in verband met de mogelijkheid voor de ontwikkeling van dat gebiedsdeel met behulp van Europeesch kapitaal, zijn de berichten vaak zoo tegenstrijdig, dat niet met eenige zekerheid nu nog kan worden aangegeven, welken weg men heeft te betreden om Suriname tot werkelijke ontwikkeling te brengen.

Bij de behandeling van de begroting van Suriname in de vergadering der Tweede Kamer van 14 Febr. 1928, wijdde de Minister van Koloniën een woord aan het veelgesproken plan voor de economische ontwikkeling van Suriname, maar tot een helder inzicht van het plan was de Minister nog niet kunnen komen, ondanks het beroep dat hij deed op de medewerking van deskundigen, wier adviezen vaak lijnrecht tegen elkaar ingingen. De Minister zou echter zijn best doen een nieuw plan te ontwerpen om het te zijner tijd aan de Kamer voor te leggen. Daarover zou hij echter met den nieuwen gouverneur Dr. A. A. L. Rutgers, oud Directeur van Landbouw in Ned.-Indië, van gedachten moeten wisselen, waarop dus behoort gewacht te worden. Wel kon de Minister mededeelen, dat hier een consortium wordt gevormd, om met Indisch kapitaal een grooten landbouw te beginnen.

Ook het Duitsche consortium gaat met een zeer aanzienlijk aanvangskapitaal landbouwondernemingen beginnen. De regeering heeft besloten den termijn van twee jaren voor faciliteiten op te heffen en dezen voor onbepaalde tijd te verlengen. Volgens den Minister moet in Suriname de groote landbouw hoofdzaak zijn, de ruggegraat van alles. Zonder een krachtig grootbedrijf is in Suriname de kleine landbouw niet denkbaar. In dit stadium verkeeren wij thans, n.l. in het afwachten van de dingen die komen zullen.

Noemden wij in ons vorig verslag Suriname het land van te veel rivieren en te weinig wegen, in de West-Indische Gids van Maart j.l., in zijn artikel „Het Suriname-probleem” behandelt de heer F. Greiner, de bewoonbaarmaking van Suriname, welke volgens hem alleen mogelijk is, door den aanleg van wegen, die er thans absoluut ontbreken in de binnenlanden, terwijl in de benedenlanden al heel wat wegen in het bosch begraven zijn. Als men thans met een auto in de omstreken van Paramaribo rond rijdt, staat men, volgens hem, binnen 10 minuten voor het oerwoud. De oorzaak van den achterlijken toestand van Suriname schrijft hij toe aan de geheele ontstentenis van wegen. Zonder de oplossing van het wegvraagstuk is het aan mineralen en boschproducten, zoomede aan landbouw-mogelijkheden zoo rijke Suriname gedomd om in den toestand te blijven waarin het verkeert, omdat de evenredig hooge kosten iedere zaak moeten doen falen.

Indien dit probleem geleidelijk wordt opgelost zal Suriname zich zelf helpen, doordat de schat-ten, d.w.z. de vele koopwaren die het aan de wereld heeft aan te bieden, goedkoop en gemakkelijk bereikbaar worden gemaakt (zie blz. 541).

(Wordt vervolgd).

De Leider van het Informatiebureau van de Vereeniging „Oost en West”,

H. J. A. RAEDT v. OLDENBARNEVELT.

N.V. v. BASTEN's Woninginrichting

WAGENWEG 102 :: HAARLEM

t.o. de Hazepaterslaan, Tel. 11159

Complete installatiën worden tevoren volledig begroot en opgegeven.

Al onze Meubelen, Tapijten, Stoffen, enz., worden onder schriftelijke garantie verkocht.

Levering geschiedt franco door het geheele land, met eigen auto's.

Alle artikelen in onze Showrooms zijn geprijsd, zoodat iedere Cliënt zelf de prijzen kan zien.

AANBEVOLEN VOOR OOST EN WEST

onderwijst ons dit boek de kunst van zelf kijken, in de hoop nog eens iets moois aan 't licht te kunnen brengen! Niet uitsluitend aanzichten op de oudheden zooals zij zich heden voordoen worden ons voorgelegd. Wij krijgen ook teekeningen en opstanden te zien, weergevende sommige gebouwen zooals zij waren ontworpen of hebben bestaan en nog voortleven op zeldzame afbeeldingen, voorkomende in het Algemeen Rijks-Archief. De auteur beperkt zich daarbij niet eens tot de Nederlandsche Oudheden; op plaat 84 vertoont hij ons een mooi aanzicht van de Spaansche stad Gam Lamo aan de kust van het eiland Ternate. Ik vind het alles behalve jammer, dat hij hier buiten de orde is gegaan; ik wenschte dat hij, met nog grooter vermetelheid, ons hadde onthaald op die alleroudste Nederlandsche teekening van Ternataansch Malayo (omstr. 1600), die verscholen ligt in het dagboek van Hendrik Dirksz. Jolink van Zutphen. (Aanwinsten R. A. 1904, LXIV).

Heeft dit boek geen tekortkomingen of fouten? Ja, zeker wel, maar toch geene die het ontsieren. De breedvoerige uitweidingen over de gewoonlijk zéér onbeteekenende menschen die onder de herkende grafsteenen zijn ter ruste gelegd, maken dit populair bedoelde werk soms vervelend. De eenheid van voordracht is af en toe zoek, b.v. op pag. 282 (2de alinea), waar, zonder noodzaak en zonder enige verklaring, van den objectief beschrijvende trant wordt overgegaan op den persoonlijk verhalende, als ware het een extract uit een reisrapport dat (zonder enige reden) wordt ingelascht. Maar laat ons niet aan 't bedillen gaan! Slechts één bepaalde grief en wel een heel ernstige wil ik luchten. Zij is deze: op p. 90 wordt een „oud boekje” geciteerd, welks titel luidt: „d'Indiaansche historie der Portugeezen etc. . . . beschreven door Kastagnede en andere Historieschrijvers. Te Rotterdam, Anno 1670”. Bedoeld is: eene late vertaling van Castanheda's „Historia” do descobrimento e conquista de India pelos Portuguezes”, verschenen van 1551 tot 1561 en herdrukt in 1833. Bij het lezen van zulk eene aantekening word ik te moede of G. P. Rouffaer vergeefs heeft geleefd! Beleefdelijk geef ik den auteur in overweging, werk te willen maken van Rouffaer's onvergelyklijk overzicht der Portugeesch-koloniale literatuur, zooals dat is te vinden in den Eersten Appendix bij diens studie „Wanneer is Madjapahit gevallen”. Bijdr. Taal-, Land- en Volkenkunde van N.-I., 6de Reeks, VI, (1899). De Encyclopaedie van Nederl. O.-I., 2de uitgave geeft, sub Castanheda, ook al heel wat.

Ik heb geprezen, ik heb aanbevolen, ik heb ge-laakt; ik wil nu eindigen met een bescheiden dosis opbouwende of aanvullende kritiek, die den lezer aangenaam, den Oudheidkundigen Dienst nuttig moge zijn. Zij gelde het Fort Barnevelt op Batjan, dat „naar verluidt” (zegt v. d. Wall, zie p. 277) nog in 1860 bezet was. Ik kan hierbij voegen, dat het, in 1883 nog bezet zijnde, den 14den Februari van dat jaar is uitgebrand en toen is verlaten. In dat jaar was, op den steen die ter linkerzijde van de hoofpoort is ingemetseld, ook meer te herkennen dan thans; de inscriptie zooals zij nog in 1883 werd gelezen, had wellicht het jaartal minder, maar overigens een heelen regel meer, dan het afschrift op p. 277 (v. d. Wall) bevat. Prof. P. J. Veth, wiens voorlichting destijds werd ingeroepen, was niet in staat het opschrift te verklaren . . . het moge thans aan den Oudheidkundigen dienst gelukken de gansche verklaring te geven. Want de lezing van 1883 is bewaard. Men vindt haar verscholen op een plekje waar men, zelfs met behulp van het Reper-torium, zoo gemakkelijk niet doordringt: te weten,

TENTOONSTELLING OOST- EN WEST-INDIE

VAN 11 JUNI TOT 28 JULI 1928

Koopt bij voorkeur bij onderstaande Adressen. Denkt ook om de „OUDE STAD”

Hotel-Café-Rest. DE WATERBERG
(OPENLUCHTMUSEUM)
5606
Iederen Zondag Thé Dansante
SCHELMSCHEWEG 17 :: TELEF. 2030.
ARNHEM - EINDPUNT LIJN 5 - J. B. PRIMUS

Mrs. M. ORMOND
82 Rijnstraat - ARNHEM - Telefoon 2152
Ladies' Tailoring and Dressmaking
Altijd in voorraad de nieuwste modellen
Middag- en Avond-Japonnen, Costumes, Mantels, etc.
MATIGE PRIJZEN 5596

MELKINRICHTING
„MELBO”
KAREL VAN GELDERSTR. - TEL. 1088 - ARNHEM

UW ADRES voor het ONTVLEKKEN,
PERSEN, STOOMEN en VERVEN, is: 5573
G. DE BLAAUW - ARNHEM
HOMMELSCHWEG 81 - MANEGESTRAAT 13
Telefoon 3077

Voorschriften van H.H. Oogartsen
worden door mij billijk en zeer accuraat
uitgevoerd, met goeden pasvorm
H. W. MIDDELBEEK, Opticiën
HOMMELSCHWEG 6 - TEL. 1370 - ARNHEM

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN
JOHAN WILLEMS
ARNHEM 5013
Magazijnen: Spijkerlaan 46, Telefoon 865.
„De Sphinx”, Hommelstr. 38-40, Tel. 1136.
Steenstraat 66 A-B - Telefoon 362.
„De Porselein Winkel”, Kortestraat 17-18, Telefoon 1286.
Het goede adres in Arnhem
voor alles op 't gebied van
Huishoudelijke Artikelen

Wij verzenden naar Oost- en West-Indië onder garantie.
Aanbevolen adres voor Oost en West.
Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families.

LUSTEN IN ELKE UITVOERING
MAAKT U **JOS. DIRKSE**
KONINGSTR. 75
TEL. 833
LEVERING VAN ALLE
KUNSTSCHILDERS
ARTIKELEN
ARNHEM

PLATTE GOUDEN HEERENHORLOGES
Uiterst fijne DAMES POLSHORLOGES
REISHORLOGES 5587
De naam **ALPINA** waarborgt U kwaliteit
F. G. HAAS & Zn. - Horlogemakers
BAKKERSTRAAT 42 - TEL. 1511 - ARNHEM

MANEGE J. VAN DEN EIJDEN
ARNHEM
RIJPAARDEN TE HUUR
Rijles voor leden van de Manege per uur f 3.—, abonne-
ment 20 lessen f 55.— Voor niet-leden: buitenrijden,
het 1e uur f 4.—, volgende uren f 3.—. Les in de manege
f 4.— per uur. Lidmaatschap f 25.— 5561
HANDEL IN LUXE RIJ- EN RIJTUIGPAARDEN

— FOTO —
ARTIKELEN **Capri**

N. KRAMER KL. OORD 2 ARNHEM

NA UW BEZOEK AAN DE I.T.A. EEN BEZOEK
AAN HET
KUNSTNIJVERHEIDSHUIS
— DIE OLDE MUNTE —
BAKKERSTR. 56a, ARNHEM - TEL. 294
PERMANENTE TENTOONSTELLING
RUIME KEUZE
ARTISTIEKE GESCHENKEN 5631

HOTEL BELLEVUE (Nieuw)
ARNHEM :: TELEFOON 1281
Gelegen over het Park ZIJPENDAAL en Sonsbeek
(TENTOONSTELLING). Kamers met volledig Pension
Restaurant van 5-7 uur.
5557 **CONSTANT MEIJER**

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte
G. A. J. VAN KALMTHOUT
BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562
NIJMEGEN 5439

BEZOEKT CABARET-DANCING
ARNHEM
STEENSTR. 107 **MODERN** TELEFOON 976
Optreden van Eerste Rangs Specialiteiten
Elken Vrijdag nieuw Cabaret-Programma
Jazzband-Orkest :: Fijne Parketvloeren

Familie-Pension „PARKOORD”
APELDOORNSCHESTR. 14 - ARNHEM
Telefoon 2620 5552
Tegen 1 September komen eenige zeer
mooie Apartementen vrij, voor tijdelijk
of doorlopend. - Uitstekende
Keuken - Matige Prijzen - Badkamer

J. W. BAARD - ARNHEM
GLAZENWASSCHERIJ EN SCHOONMAAKBEDRIJF
Fabriek van: MARKIEZEN,
-:- ZONNESCHERMEN -:-
JALOEZIEEN en ROLLUIKEN
WESTERVOORTSCHEDIJK 105-106 - TELEF. 1347

WONINGINRICHTING „HESTIA”
ARNHEM - TOONKAMERS: KERKSTR. 28 - TEL. 2903
GEHEELE MEUBILEERINGEN

ONTWERPERS
PIET IZEREN
Binnenhuis - Architect
G. FEENSTRA
Architect B. N. A.
Adviezen en inlichtingen bij:
J. A. KRUDOP - HEES
bij Nijmegen - Tel. 1106

TENTOONSTELLING „OOST- EN WEST-INDIE

RADIO TECHN. INGENIEURS-BUREAU
WANTING & LUDWIG
 NIEUWE PLEIN 30 - TEL. 3180 - ARNHEM
 Hoofdvertegenwoordiger der N.S.F. 5052
BEZOEKT STAND 41 DER I.T.A.
 Ruime keuze TROPENTOESTELLEN onder garantie

A. M. SMIT & ZN.
Heerenhoeden - Modes
BAKKERSTR. 53 - ARNHEM
 IN HET CENTR. DER STAD. GEEN FILIALEN

Studio Moonen
 PASTOORSTRAAT 9
 ARNHEM :: TEL. 3420 5052

UW Fotograaf??

A.I.C.
 De A.I.C. belast zich met de uitvoering van elektrische sterk- en zwakstroominstallatiën.
 De A.I.C. zorgt voor complete sanitaire inrichtingen en warmwatervoorzieningen.
 De A.I.C. heeft een ruime sortering elektrische-, gas- en sanitaire artikelen.
 De A.I.C. geeft gratis deskundige adviezen en maakt plannen en begrotingen kosteloos.
 De A.I.C. is het beste, meest vertrouwde en goedkoopste adres.
 Wendt U daarom tot de 5553
N.V. Algem. Installatie Compagnie
 Koningstraat 48 - Arnhem - Tel. 404
 Aanbevolen adres door vele Indische families.

Fa. FRIEDRICH HOFSTEDÉ - ARNHEM
 BAKKERSTRAAT 66 :: TELEFOON 520
 ALLE SOORTEN INSTRUMENTEN EN ONDERDEELLEN IN GROOTE KEUZE STEEDS VOORHANDEN!!
MUZIEKINSTRUMENTENHANDEL

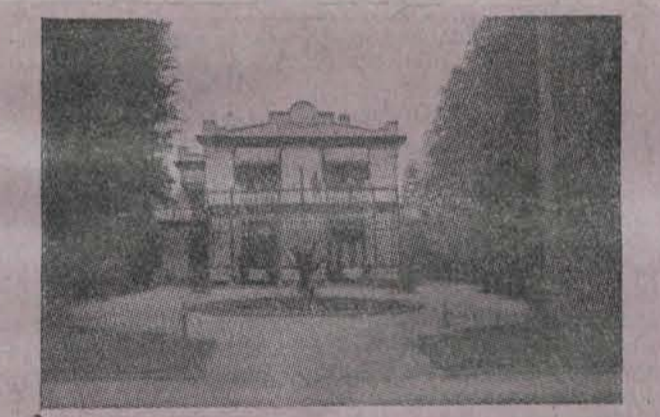
In Eigen Haard, 1883, p. 257/258, alwaar een anonieme bijdrage is opgenomen getiteld „Het Fort Oldenbarneveldt te Batjan met een gezicht op het fort, naar een schetssteekening, op hout gebracht door P. A. Schipperus, etc.”
 De Heer Van de Wall moge de Oudheden van de Molukken hebben uitgeput, het onderwerp in algemeen is nog ver van afgedaan. Het begint eigenlijk pas, want hoeveel Nederlandsche Oudheden liggen er nog buiten van de Wall's Molukken en De Haan's Oud-Batavia! Daar ligt nog een onafzienbaar veld braak... een waar grafveld. Laat ons, nu de eerste schreden zijn gezet, hopen op meer. Laat ons den heer Van de Wall succes wenschen met zijn arbeid en elken Indischgast, van welken rang of stand hij zij, in overweging geven den prijs van dit boekdeel op zijn begroting uit te trekken... 12 gld., maar goede waar voor dat geld.
 S. P. L'HONORÉ NABER.

H.H. Secretarissen der afdelingen worden er nogmaals beleefdlijk aan herinnerd, dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen, die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht

Olympiade bovenal! - „Vaderland"-Rijwielen overal!
 5590 MEERMALEN BEKROOND
 Heden werd ons de leverantie ten behoeve van de Gemeente-Politie wederom opgedragen
ADR. BAX - Mariëburgstraat 8-9, Arnhem - Telef. 586

H. VAN SANTEN
 v. h. H. VAN ZOEST
 BLOEMENMAGAZIJN
 BAKKERSTRAAT 58 - ARNHEM
 OUDSTE EN GROOTSTE ZAAK TER-PLAATSE
BLOEMWERKEN
in ieder genre
 Tel. 356 - Opgericht 1853 - Post-Giro 66102

Zee- en Riviervischhandel L. WIGGERS
 Wielakkerstr. 31, Arnhem, Tel. 450, Opgericht 1823.
 5040 Uitsluitend eerste kwaliteit **VERSCHÉ**
GEROOKTE, GEDROOGDE EN GEZOUTEN VISCHWAREN
AANBEVOLEN VOOR OOST EN WEST

PENSION „EIKENHORST"
ZOMER- EN WINTERVERBLIJF
 24 zit- en slaapkamers (vele met veranda en balkon), 30 bedden; badkamer en groote lommerrijke tuin. Telefoon Arnhem 2009, **OOSTERBEEK**.
 5661 M. P. S. KETTING.

Van Week tot Week.
 Dinsdag 26 Juni tot Maandag 2 Juli.
Onderwijzers voor Ned.-Indië. Batavia, 27 Juni. Aneta¹⁾ verneemt, dat na de examens voor de hoofdaete in Nederland, in Juli en Augustus, de door het Dep. van Onderwijs voor 1928 aangevraagde mannelijke leerkrachten ten getale van 150 naar Indië vertrekken zullen. Onder deze uitkomende leerkrachten zijn verschillende oudgedienden, die reeds gepensionneerd waren. Ook zullen twintig aangevraagde vrouwelijke leerkrachten, in het bezit van de acte Fransch, binnenkort uitkomen.
Kapitein Maidman †. Tjimahi, 27 Juni (Aneta). Alhier is overleden de gepensionneerde kapitein van het O.-I. leger, de heer Maidman, ridder der Mil. Willemsorde. Hij is heden met militaire eer begraven.
M. A. van Heekeren †. Op 64-jarigen leeftijd is te 's-Gravenhage overleden de heer M. A. van Heekeren, oud-kapitein van het O.-I. leger en oud-Indisch redacteur van het Alg. Handelsbl.
 1) De Aneta-berichten zijn ontleend aan de „N. R. Ct."

KON. NED. MANDENFABRIEK FERD. VAN VLIET
 STEENSTRAAT 11 - ARNHEM - TEL. 65
ALLE SOORTEN MANDWERK SERRE-MEUBELN

RAKERS KANTOORBOEKHANDEL
 ELECTRISCHE HANDELSDRUKKERIJ
 Hommelstraat 11a - Tel. 163 - Arnhem 5006
 HET BILLIJKST ADRES HIER TER STEDE. SPECIAALHUIS VOOR VULPENHOUDERS.

Rustig Zomer- en Winterverblijf

Eigen Park en Bosch (ca. 24 H.A.)
 Vijvers
 Tennisbaan
 Garage - Stalling
Alle gemakken:
 Electr. licht, koud en warm stroom, water, badkamer, ruime zit-slaapkamers, conversatie-, lees- en muziekzaal. Dames- en Heeren-Kapperssalon.
 Deftig - Rustig Degelijk
 Prima keuken
PROSPECTUS MET ALLE INLICHTINGEN GRATIS.
S. J. MULDER —:— EXPLOITANT

Een ouderwetsche **REIJNVAAN'S No. 116**
 Borneo-Sigaar
 Een UITmuntende Sigaar voor 8 cent
 Sigarenmagazijn „De Winter"
P. A. BOTTINGA
 Koningstraat 5 - ARNHEM - Telefoon 116

Een tandartsenschool in Indië. Soerabaja 27 Juni (Aneta). De opening van de tandartsenschool is vastgesteld op 4 Juli a.s. In totaal zijn twintig leerlingen ingeschreven van de twee en veertig die zich hadden aangemeld. De helft daarvan zijn meisjes.
Officiersexamens. Bij het dezer dagen te Breda gehouden officiersexamen zijn de volgende cadetten geslaagd voor tweede luitenant bij het wapen der inf. O.-I. leger: F. Abbink, A. P. Berlijn, A. L. C. Dufour, S. Hassebroek, D. P. M. de Jong, H. A. de Jongh Swemer, H. v. d. Kolk, F. J. Leijder, R. de Pril, F. C. Perdijk Rugebregt, C. L. E. F. van Swieten, C. J. Torley Duwel en P. L. Verschoor.
Majoor De Goeij †. Te Delft is in den ouderdom van 52 jaar overleden de heer Th. J. de Goeij, gepensionneerd majoor der intendance van het N.-I. leger.
Radio-verbinding Nederland-Curaçao. In verband met de gunstige resultaten der proefnemingen wordt 2 Juli de rechtstreeksche radio-tele-

BINNENKORT OPENING VAN HUIZE NASSAUPLEIN

1ste Rangs FAMILIE-PENSION

NASSAUPLEIN 29 - DEN HAAG - Inlichtingen: Telefoon 13765

graafverbinding met Curaçao, Aruba, Bonaire en St. Martin voor het publiek geopend.

Koloniaal feestmaal te Parijs. De Union Coloniale Française heeft haar jaarlijksch feestmaal ditmaal, op 26 Juni, gewijd aan koloniaal Holland en België. Onder de 500 aanzittenden bevonden zich o.a. de President der Fransche republiek, onze Minister van Koloniën, dr. J. C. Koningsberger, en die van België en Frankrijk. (Voor een verslag der redevoeringen, waarbij groote lof werd toegezwaard aan Nederland als koloniseerende mogendheid, zij verwezen naar het *Vaderl.* van 28 Juni, Avondbl. A.).

De wijziging van de Ind. Staatsregeling. Begin Sept. zal — naar het *Vaderl.* verneemt — de deputatie van 3 Inheemsche leden uit den Volksraad, onder leiding van den heer Djajadiningrat, naar Nederland vertrekken, met 't doel, zoowel de aanneming van het ontwerp tot wijziging van de staatsinrichting te bevorderen als door persoonlijke kennismaking de goede verstandhouding tusschen Nederlanders en inheemschen te versterken. Genoemd blad verneemt ook dat de openbare behandeling van het wetsontwerp eind October zal plaats hebben.

Geen samenwerking met de Regeering. Volgens een Aneta-telegram heeft het blad Mataram een gesprek gehad met Mr. Singgih (bestuurslid van Boedi Oetomo) te Solo, waarbij deze, refererend naar de woorden van den Landvoogd in zijn openingsrede van den Volksraad (namelijk dat de Nederlandsche leiding nog voor onafzienbare tijd in Indië noodig zal zijn) o.m. verklaarde dat daardoor samenwerking met de Regeering onmogelijk wordt geacht.

Mangkoenegoro VI. Soerabaja, 26 Juni (Aneta). Alhier is in den ouderdom van 74 jaar overleden Mangkoenegoro VI, tien dagen nadat hij eene operatie had ondergaan.

Univers. examens. Leiden. Taalk. cand. ex. Indologie de hr. A. Hooftman, H. A. van Deirse, J. J. Dormeier. — Cand. ex. Ned.-Ind. recht mej. H. Hillen. — Doctor, ex. Ind. recht de hr. Mr. P. S. de Gruyter, J. Wamsteker, Mr. J. C. Th. Pull ter Gunne. — Econ. cand. ex. Indologie de hr. H. Bartstra, B. F. Roskott, A. V. Poggemeier. — Cand. ex. Indologie de hr. Th. Sannes, C. J. Grader, H. Bakker, J. J. van der Velde, N. J. de Bruin. — Bevorderd tot doctor in de letteren en wijsbegeerte de hr. K. C. Crucq op proefschrift: Bijdrage tot de kennis van het Balisch doodenritueel. — Tot doctor in de geneeskunde de hr. C. W. Naar, op proefschrift: Over oogveranderingen bij lepra. — Utrecht. Cand. ex. Ned.-Ind. recht de hr. J. O. M. Broek. — Doctor, ex. Ned.-Ind. recht de hr. L. Holdert.

De voor Indië bestemde vliegtuigen. Gelijk reeds eerder werd aangekondigd zullen de vier vliegtuigen, bestemd voor de luchtdiensten der Ned.-Indische Luchtvaart Maatschappij, welke eerlang zullen worden geopend, door de lucht naar hun plaats van bestemming worden overgebracht. De vertrektijden zijn bepaald op 13, 20 en 27 September en 4 October a.s.

Ned.-Indische Veeartsenschool. Buitenzorg, 2 Juli (Aneta). De nieuwe Ned.-Ind. Veeartsenschool te Kedoeng Halang is officieel geopend onder groote belangstelling van de zijde van autoriteiten en particulieren.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt

Nederlands Deelname aan buitenlandsche Internationale Koloniale Tentoonstellingen en Congressen.

Daar Nederland terecht den naam draagt van „derde Koloniale Mogendheid” — alleen Engeland en Frankrijk gaan ons voor — rust toch zeker, in menigen zin, op ons land ook de plicht ons niet afzijdig te houden van deelname aan internationale tentoonstellingen en congressen op koloniaal gebied, al mogen, voor een klein land met groote overzeesche rijkdeelen, de onvermijdelijk daaraan verbonden kosten soms groote lijken. Het nut, als gevolg dier uitgaven, zij 't dan ook niet onmiddellijk zichtbaar, moet deze rechtvaardigen.

Over het algemeen zijn wij, Nederlanders, maar al te dikwijls, ten onrechte, wars van openbaar vertoon, vooral in het buitenland, mede opzichts de

Nederlandsch-Indiën; vandaar misschien ook, dat o.i. de Nederlandsche pers vaak niet genoeg de aandacht vestigt op de wenschelijkheid, ja noodzakelijkheid, onzer deelname aan hetgeen buiten onze grenzen betreffende internationaal koloniale aangelegenheden getoond en gesproken wordt.

Stellig worden toch altijd aan Nederland uitnodigingen gezonden tot deelname aan alle dergelijke tentoonstellingen en congressen.

Zoo lazen wij reeds geruimen tijd geleden uit buitenlandse bladen, dat, uitgaande van de Commissie van den Volkenbond tot internationale, intellectueele samenwerking, een *Internationaal Congres voor Volkskunst* is uitgeschreven, dat gedurende de twee eerste weken van October a.s. te Praag zal worden gehouden en waaraan alle daartoe door de vergadering van den Volkenbond aangewezen regeeringen uitgenoodigd zijn deel te nemen, dus waarschijnlijk ook Nederland. Uit de pers hier te lande mocht daarvan echter tot nu, als wij ons niet vergissen, al heel weinig blijken. En toch kan bovengenoemd congres van groote beteekenis worden, want zooals in het door den Volkenbond verspreide, Fransche rondschrift staat vermeld, is het doel er van: niet alleen de wetenschap te dienen, maar bovenal het ideaal van onderlinge toenadering der volken langs dezen weg te benaderen, daar zij meenen, dat uit de groote verscheidenheid van uitingen de eenheid van grondvorm zal blijken. In die brochure wordt dit in de volgende bewoordingen uitgedrukt:

„Elle (la commission) a pensé que, grâce au débat d'idées et à la confrontation de documents dont il serait l'occasion, ce Congrès aurait l'avantage de mettre en évidence, à travers les apports et les particularités qui attestent l'originalité des diverses nations, le fond qui leur est commun. Il s'efforcera d'étudier la distribution géographique des manifestations artistiques de la vie populaire et de dresser le répertoire de leur survivances traditionnelles.

„Il envisagera enfin les moyens de maintenir en vie les arts populaires encore existants.”

Het in de laatste alinea beoogde: „middelen te beramen om de nog bestaande volkskunsten in het leven te houden”, is zeker al evenmin van belang ontbloot, vooral wat Nederlandsch Oost-Indië betreft. Want al moge wellicht waar zijn, wat van de Nederlandsche volkskunst weleens beweerd wordt: „dat deze niet meer bestaat”, op alle eilanden van den Indonesischen Archipel is nog wel degelijk echte volkskunst aanwezig, wier voortbestaan helaas bedreigd wordt, al vertoonen zich in den laatsten tijd hier en daar ook verblijdende teekenen van opleving.

Bovengenoemd Congres is verdeeld in 5 groepen: Europa, Azië, Amerika, Afrika en Oceanië, met de onderscheiden daartoe behorende landen en omvat de volgende 5 secties:

1. Geschiedenis, studie-methoden, algemeene kennis, museumkunde.
2. Beeldende en versierende kunsten in hout en metaal, aarde- en glaswerk enz.
3. Techniek en versieringskunst bij weefwerk, vlechtarbeid, papier, leder, enz.
4. Liederen (individueele en gemeenschappelijke); instrumentale muziek.
5. Dansen en tooneelvoorstellingen.

Over al deze onderwerpen zou, althans wat Nederlandsch-Indië betreft, héél wat belangrijks te toonen en te bespreken, maar ook, uit de onderlinge gedachtenwisseling en de ondervindingen van andere volken, op verschillend gebied, zéér veel te leeren zijn.

Zullen wij in alle deele daar in Praag goed vertegenwoordigd worden?

Nederland en de Wereldtentoonstelling 1930 te Antwerpen.

Onder dit hoofd lazen wij in de „Indische Verlofganger” van 2 Juni j.l.:

„In 1930 zal te Antwerpen de Wereldtentoonstelling voor Koloniën, Zeevaart en Vlaamsche Kunst gehouden worden.

„De tentoonstelling zal hoofdzakelijk omvatten alles, wat verband houdt met kolonisatie, de middelen en werkwijzen tot uitbating * en valorisatie der

* Als kwaaddenkenden dit vlaamsche woord maar niet gaan vereenzelvigen met het hollandsche: uitbuiten! Red.

koloniale rijkdommen, de in- en uitvoer, handel en nijverheidsbetrekkingen met het Moederland; de zee- en binnenvaart, het bouwen en het uitbaten van zee- en binnenhavens, de scheepsbouw; de handelsvervoermiddelen, en, meer in het bijzonder, het automobilisme en het vliegwezen. Hier is aan te voegen, als bijzondere afdeling, een terugblikkende tentoonstelling van Vlaamsche kunst (1830). De expositie zal opgericht worden ter plaatse genaamd „Oud Hof van den Abeele”; zij zal zich uitstrekken over eene oppervlakte van nagenoeg 50 Hectaren. De tentoonstelling zal einde April 1930 geopend worden en gedurende zes maanden toegankelijk zijn; evenwel zal dit tijdperk kunnen verlengd worden tot op 15 November 1930. Tusschen den duur der tentoonstelling zullen insgelijkelijk plaats vinden: toegevoegde en tijdelijke tentoonstellingen, voordrachten en congressen, lezingen, groote feesten, zang- en muziekwedstrijden, concerten, sportmanifestaties.

„Het uitvoerend Comité der Wereldtentoonstelling heeft thans een speciaal nummer van zijn „Officieel Maandschrift” samengesteld voor Nederland en zijn Koloniën. Herhaaldelijk wordt hieruiting gegeven aan het nadrukkelijk verlangen der inrichters: Nederland zoo mogelijk op nog schitterender wijze op deze derde Antwerpsche „World fair” vertegenwoordigd te zien, dan bij de twee vorige het geval is geweest. Tevens wordt het belang, hieraan voor Nederland verbonden, voortaan van zakelijk standpunt uit, op zeer objectieve wijze toegelicht. Wij vernemen bovendien, dat door een delegatie van voornoemd uitvoerend Comité, waar bij zich de vertegenwoordiger der Belgische Regeering bij de Tentoonstelling zou aansluiten, in de loop der maand Juni a.s., ter bevoegder plaatse in Den Haag, stappen zullen worden gedaan met het oog op de officieele toetreding van Nederland, welke, naar men verzekert, in België gunstig zou worden begroet.”

Dezer dagen vermeldde de dagbladders alleen:

„Naar wij vernemen heeft de Regeering besloten en is aan de Belgische regeering medegedeeld, dat op Nederlands deelneming kan worden gerekend.”

Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs

Uit „Het Vaderland” van Zondag 1 Juli neme wij over:

„Uit Parijs wordt d.d. 28 dezer gemeld:

„Gisteren heeft de heer L. Droogleever Fortuyn consul-generaal, den minister van koloniën, dr. Koningsberger, door de heeren Van der Waals en Van der Meulen vergezeld, begeleid naar het terrein te Vincennes, waar in 1931 de Internationale Koloniale Tentoonstelling zal komen. De bezoekers werden ontvangen door den heer L. Menley, chef van het secretariaat der tentoonstelling, die hun de plek toonde, waar de Nederlandsche afdeling kan worden opgetrokken, gesteld, wat veelszins te hoopden is, dat ons land tot deelneming besluit. Die plek is gunstig gelegen en schijnt ook in andere opzichten aan de eischen te voldoen.”

Ook deze beide tentoonstellingen zullen voor de Nederlandsch-Indië en dus mede voor Nederland van het grootste belang kunnen zijn.

Het spreekt o.i. toch wel van zelf, dat aangezien bij Nederlands deelname daaraan, toch alles daarvoor in de Indië zelve voorbereid en gedaan moet worden, ook de personen, die het werkdadig uitvoerend Hoofd-comité zullen vormen, daar te lande uit de meest bevoegden gekozen en benoemd moeten worden. Deze kunnen zich dan tot samenwerking, wat betreft o.a. de keuze van plaats, wijzen van opstelling en vertegenwoordiging, dadelijk verbinding stellen met daarvoor, naar hun oordeel, de meest geschikte lichamen en personen in Nederland, alsook in België en Frankrijk. Voor een ander is natuurlijk, ook al wegens de groote afstanden, veel tijd noodig en het ware daarom zeker te wenschen, dat, ook in deze opzichten, de Nederlandsche pers tijdig voorlichting kon geven, opdat tevens bevoegden en belangstellenden in de gelegenheid worden gesteld, in het openbaar, ten gemeenen nutte, hun oordeel in deze tenbeste te geven.

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De wereldconferentie der Protestantsche zending te Jeruzalem

gaf het *Bat. Nwsbl.* (22/5 „Nieuwe koers”) aanleiding aan te duiden hoe de nieuwe koers der zending haar in voortdurende aanraking zal brengen met politieke en economische problemen, die tot dusver buiten haar sfeer vielen. De discussie over het arbeidsvraagstuk in de tropen kon duidelijk maken hoe al aanstonds die aanraking moet leiden tot wrijving.

In het *Bat. Nwsbl.* van 23 en 24 Mei („Het Rassenprobleem en de Zending”) geeft Dr. H. Kraemer vanuit Jeruzalem in algemeen verband een inzicht in de nieuwe werkbasis der zending. Ieder, die in het Oosten thuis is, zal toestemmen dat het rassenprobleem een der acuutste, pijnlijkste en gevaarlijkste vraagstukken is, waarmee de hedendaagsche wereld te worstelen heeft. Het gevaarlijke aan het rassenvraagstuk ligt vooral daarin dat het, afgezien van politieke, economische, culturele en psychologische tegenstellingen en verschillen, de sentimenten zoo diep in beroering brengt, en wel die primitieve en sterke sentimenten, die menschen zoo absoluut ontegenwoordig kunnen maken voor redelijkheid en rechtvaardigheid. Rassenvraagstukken zijn in de wereldgeschiedenis niet permanent acuut. Periodiek duiken ze op, wanneer menschengroepen van zeer verschillende culturele en sociale structuur in intensieve en onontkoombare aanraking met elkaar komen. Zoals alle groote vraagstukken, kan men het *destructief* of *constructief* oplossen. De constructieve oplossing ligt in de richting van erkenning van elkaars rechten en moeilijkheden, zooals daarnaar gestreefd wordt in het Negervraagstuk in Amerika en het Naturellen-vraagstuk in Zuid-Afrika. Het is noodzakelijk dat het rassenvraagstuk niet alleen gezien wordt als een probleem voor politici en economen, maar als een wereldvraagstuk, aan welks oplossing in de eerste plaats de groote godsdienstige en morele organisaties moeten medewerken. „Alle Christelijke groepen en speciaal de Zending, zijn verplicht uit alle macht mede te werken aan het verwijderen van rassenvooroordeel, te strijden voor recht en billijkheid in de verhoudingen der rassen en de geest van Christus op dit gebied te doen triomfeeren. De zending moet welbewust een scheppende macht worden voor een wereldomvattende interraciale eenheid”. De International Missionary Council nam de taak op zich de praktische vormen te vinden tot het verwerklijken van deze in de conferentie te Jeruzalem uitgesproken overtuigingen.

Het *Bat. Nwsbl.* (24/5 „Jeruzalem”) twijfelt er niet aan, dat ook de uitvoering en de uitvoering van het nieuw geformuleerde standpunt der zending beheerscht zal worden door hooge idealen en nobele inzichten. Maar daarbij zullen dan materiele overwegingen, zooals die verbonden zijn aan politieke en economische belangen, allicht op het tweede plan geraken. Conflicten tusschen *nobele wenschen en de nuchtere werkelijkheid* zijn immer aanwezig en kiesch — meestal moeilijk en gevaarlijk. Vooral gevaarlijk voor de zending; haar inmenging in politieke tegenstellingen zou haar dadelijk in botsing brengen met geest en letter der Staatsregering, die immers haar werkzaamheid bindt aan den eisch, dat orde en rust niet worden verstoord door dien arbeid. Geen regering zou met dit beginsel kunnen transigeeren. Het mag gehoopt worden dat men dit althans in Nederlandsche zendingsskriften ten volle erkenne en met de uiterste zorgvuldigheid alles vermijde, wat het ontstaan van dergelijke conflicten in de hand kan werken.

Wij verwijzen naar het *Bat. Nwsbl.* (26/5 „Christendom en Islam”, Dr. H. A. van Andel; 25/5 „De Poenale Sanctie”) en *De Loc.* (22/5 „Candidaten voor het chalfaat”, Prof. dr. C. Sn. H.; 3, 10 en 18/5, blz. 3, 5 en 10 „De zendingconferentie te J.”).

Vergelijking.

Het buitenland gaat zich steeds meer bemoeien met koloniaal beheer. Nederland heeft zich bij een aantal naties aangesloten ter behandeling van een aantal belangrijke problemen, waaruit een zekere verantwoordelijkheid voortvloeit ten aanzien van de uitvoering van bepaalde afspraken. In deze nieuwe situatie begint ons het *surplus aan zelfkritiek* eenigszins op te breken. Zoo komt het dat men in het buitenland in toenemende mate kritiek ziet oefenen op ons koloniaal beleid, een kritiek, die den buitenstaander zou doen gelooven, dat nergens een kolonie te vinden is, die zoo slecht beheerd wordt als Ned.-Indië en dat nergens ter wereld zulke slechte toestanden worden gevonden als juist daar. Terwijl — en dan komt *De Sum. Post* (21/5) op het gebied van de vergelijking — juist Ned.-Indië als koloniaal gebied beschouwd, in vele opzichten aan de spits staat. Wanneer men op grond van de „internationale moraal” verbeteringen wil aanbrengen in koloniaal beheer, dient men te beginnen bij die gebieden, waar de ongunstigste condities heerschen. En aangezien andere landen die gewoonte hebben over hun eigen fouten en misstanden te zwijgen en de rapporten naar het buitenland steeds een roze tintje geven, daar bestaat het gevaar, dat deze landen met nadruk op Ned.-Indië gaan wijzen, en met de eigen *Hollandsche uitkomsten als grondslag*, de verbetering met alle macht in Ned.-Indië willen laten beginnen. Het heeft er inderdaad veel van of men dit systeem reeds algemeen heeft aanvaard. Men is terzake van voorlichting van het buitenland reeds diligent, doch het is vooral noodig bij die voorlichting tel-

kens vergelijkende gegevens van andere koloniën te verstrekken.

De Loc. schrijft over „Amerikaansche handelspolitiek en Indië” (22/5, blz. 30) en „De Amerikanen en de Indische kinine” (blz. 29), de *Java-Bode* (26/5) over „Japansche volksplantingen in N.-I.”, het *Soer. Hbl.* over „Het land van vegetatie en water” (23/5, 3de bl. Villanus) en „Rondom Samarinda” (25/5, 2de bl. V.), de *Deli Crt.* (2/6) over de „Deli Planters Vereeniging”, het *Bat. Nwsbl.* (24/5) over „Dieven en Boeven”.

Reactie?

Nu de Regeering zich in de rede van den Gouv.-Generaal, waarmee deze zitting van den Volksraad werd geopend, zoo duidelijk en flink heeft uitgesproken over de continuïteit der Westersche Gezagpositie in Ned.-Indië, verwacht het *Soer. Hbl.* (25/5, 3de bl. Z.) dat binnen afzienbaren tijd de werking dezer woorden zich zal doen gevoelen. De bevolking, van huis uit rustig aangelegd, heeft betrekkelijk zoo weinig noodig om in het rechte spoor te blijven. Zoodra zij merkt, dat de Regeering eene duidelijke lijn trekt, welke niet mag worden gepasseerd, zal zij, in haar hart tevreden omdat zij de aanwezigheid van een zich van zijn macht bewust Gezag tegenover zich voelt, en een begeesterend ideaal voor werkdadige oppositie missend, kalm aan den arbeid blijven. Behoudens de uitzondering van kleine groepen, die door sterkere motieven worden voortgedreven. In de nummers van het „Soer. Hbl.” van 6, 7 en 8 Maart heeft Z. er op gewezen, hoe zich aanvankelijk onder leiding der Ver. „*Nahdatoel Oelama*”, in de Mohamedaansche wereld krachtige stroomingen hebben gevormd tegen het revolutionaire S. I.-gedoe. De wijze waarop de *orthodoxe macht* zich manifesteerde in voor ons Gezag zeer welwillenden zin, is van bijzonder groot belang. De Landvoogd heeft in zijn rede op 15 Mei met nadruk op dit verschijnsel gewezen. Natuurlijk wil dit niet zeggen dat het nu plotseling overal rustig is. In een land als Indië, waar de zucht tot geheime koempoelans als het ware ieder in het bloed zit, zal zeker nog wel overal het geheime samenzwerinkje voortwoekeren, doch men kan dit alles nu wat kalmer opnemen. In Madioen heeft *Sadiran* eene communistische terreur op de bevolking uitgeoefend, doch zijn arrestatie heeft daaraan onmiddellijk een einde gemaakt. Z. krijgt den indruk eener naderende reactie in de Inlandsche maatschappij. Er is nu al een kleine tien jaar gewerkt aan de propaganda van allerlei complotten en revolutie-plannen. Niet te schatten is hoeveel dit alles de domme massa der bevolking heeft gekost aan contributie, heffingen, „wang dermo” enz. Het is te begrijpen, dat de bevolking er langzamerhand genoeg van krijgt en het ligt voor de hand, dat zij nu begint te verlangen naar de oude rust.

Wij vestigen de aandacht op de *Deli Crt.* (29/5 „Trebun aan het woord”), het *Soer. Hbl.* (16/5 „Weldoende verklaring”, Z.; 23/5 „De brochure Colijn”, Z.; 24/5 „De communistische ontdekkingen in het Madioensche”), *De Loc.* (22 t/m. 29/5 „De G. G. in de Vorstenlanden”) en het *Bat. Nwsbl.* (25/5 „Het leger”).

Europeesch grootbedrijf.

Er zijn menschen, die het Westersche grootbedrijf de schuld geven van de kolossale verandering, welke in de Inlandsche maatschappij heeft plaats gegrepen en waardoor in een rustigen agrarischen staat is geënt het vreemde element der Westersche industrie, met als gevolg: de omzetting van den boer in een loonarbeider. Dit is onjuist — zegt het *Soer. Hbl.* (22/5 „Bij den keizersberg”, III) —; men kan zich hiervan overtuigen in de nog vrij geïsoleerde uithoeken van vele gewesten op Java, en bijzonder in Madioen bij den G. Lawoe. Het is eenvoudig eene vraag van gronden. In tal van regentschappen verkeert bijna de helft der mannen, zonder grond, dikwijls zonder erf, in een toestand welke als een verzachten vorm van het pandelingschap zou kunnen worden gekwalificeerd. Zij zoekt naar werk, en als er geen industrie is welke haar werk verschaff, zoekt men dit naar Inlandschen trant. Ook tracht men den landbouw en wat daaraan annex is, steeds meer te intensiveren. De groote omvorming der Javaansche maatschappij volgt allereerst uit: *gebrek aan gronden*. Er vormt zich een stand van daglooners en de behoefte aan geld voor de duizenden die geen grond hebben waarvan zij kunnen leven, maakt het voor hen tot een uitkomst als *Europeesch grootbedrijf* hun werk verschaff. In de desa Bangri wordt een stukje sawah verhuurt aan desagenooten voor een prijs nog minder dan de helft van hetgeen eene suikerfabriek daarvoor zou moeten betalen. Indertijd kreeg de *suikerfabriek Redjosarie* een uitbreiding van haren aanplant met 600 bahoe, vallend in het onderdistrict Lembejan (Magetan). Ongeveer 300 bahoe zullen daarvan reeds in cultuur zijn. Reeds thans teekent zich de toename der welvaart af. Het volk, dat niet alleen aan huur veel meer voor den grond krijgt dan men er zelf ooit uit zou kunnen halen, bovendien volop arbeidsgelegenheid heeft,

ziet er fysiek beter uit. Er wordt, nu de misère geringer is, minder gestolen en de belasting komt op tijd binnen. De verandering is zeer opvallend en in alle opzichten gunstig. Men mocht wenschen dat overal in Magetan eene invasie of eene uitbreiding van het Westersche landbouwbedrijf mogelijk was. Dit veroorzaakt geene ontwrichting, doch verschijnt veelal na eene reeds diep doorgewerkte ontwrichting als het eenige redmiddel voor eene bevolking, welke door gebrek aan gronden automatisch van de oude ontwikkelingslijn is afgedrongen.

In *De Loc.* vertelt Dr. Broersma over „De Molukken” (10/5), „Banda” (23/5) en „Celebes” (24/5).

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

Tien jaar Volksraad Arbeid. 1918—1928.

Ter Landsdrukkerij te Weltevreden is, ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van den Volksraad, een Gedenkboek uitgegeven, samengesteld door den tegenwoordigen secretaris Mr. W. H. van Helsing. Het geschrift bevat behalve een Inleiding van Mr. v. H., een hoofdstuk, getiteld: „Instelling en samenstelling van den Volksraad”, een tweede: „Bevoegdheden van den Volksraad” en een derde: „Beteekenis van den Volksraad”. Daarop volgen Bijlagen: Naamlijst van de leden van den Volksraad gedurende de 10 jaar van zijn bestaan; id. van de gemachtigden van de Regeering; opgave van de voornaamste onderwerpen (behalve de begrootingen), welke werden behandeld en ten slotte een tot Jan. 1928 bijgewerkte literatuur-opgave, welke den weg voor dieper studie opent (ook in de voetnoten onder den tekst worden nog heel wat bronnen genoemd). Verder is het boek geïllustreerd o.a. met de portretten van alle Voorzitters van den Volksraad en van Gouverneur-Generaal Graaf van Limburg Stirum, die de allereerste zitting opende.

De tegenwoordige voorzitter, Mr. A. Neytzell de Wilde, zegt in een Voorwoord: Het verschijnen van dit boekje juich ik ten zeerste toe. In de eerste plaats omdat het gepubliceerd wordt naar aanleiding van het 10-jarig bestaan van den Volksraad, een feit, herdenking volkomen waardig. In de tweede plaats omdat dit werkje iets geeft, hetwelk tot nu toe noode ontbeerd werd. Het verschaff n.l. een welkom hulpmiddel om tot een inzicht in den arbeid van genoemd college te komen. Weliswaar kan men zich ook als buitenstaander, tot op zekere hoogte, dat inzicht verwerven door kennis te nemen van de gedrukten, die de basis voor de beraadslagingen vormen, en is het mogelijk om uit de Handelingen te ontwaren, welke de vruchten van de bestudeering en overdenking o.a. dier gedrukten door de leden geweest zijn. Doch hoe weinigen hebben daartoe den tijd, de gelegenheid, den lust! En zoo kon het dan gebeuren, dat vooral van den kant der outsiders uitspraken over den Volksraad en zijn arbeid gedaan zijn, welke duidelijk het gemis aan een werkje, als het onderhavige, aantoonen.

Een dergelijk boekje, liefst voortaan naar Britsch-Indisch voorbeeld periodiek verschijnend, zal zeker medewerken, om hen, die eerlijk en onpartijdig een oordeel over den Volksraad willen vellen, daartoe den weg te wijzen.

Ik twijfel niet of zij zullen dan tot de conclusie komen, dat in deze tijden van sterke evolutie en machtsverschuiving, de te voren ontbrekende gelegenheid tot openbare gedachtenwisseling, welke de Volksraad in de afgelopen 10 jaren aan Regeering en Volksvertegenwoordigers gaf, van onzegbaar veel nut voor Nederlandsch-Indië geweest is en dat ook de taak van medewerker aan de begrooting en van medewetgever, sedert de wet van 1925 aan den Volksraad opgelegd, door dit college met ernst volvoerd wordt.

Koloniaal Tijdschrift.

Inhoud van jaarg. '28, No. 4. Over oorsprong en beteekenis van den wajang, door Prof. T. J. Bezeemer. — Het grondgebied der rechtsgemeenschappen overzee, door Prof. Mr. C. van Vollenhoven. — Het rassenvraagstuk, door Prof. Dr. E. Moresco (vervolg). — De Internationale Mandaten, door Mr. J. H. Meijer. — Het een en ander omtrent de inheemsche rechtsgemeenschap, in het bijzonder de Boegineesche, in het rechtstreeks bestuur gebied van Z.-W. Celebes, door A. Spoor Jr. — Kroniek (De fouten der bestuursambtenaren). — Literatuur. — Ontvangen boekwerken.

De Indonesische bestuursambtenaren.

In het Juni-Nr. van het orgaan van het Nederl.-Indonesisch Verbond wijdt Raden Mas Mr. Soeripto eene beschouwing over de positie van de Inheemsche bestuursambtenaren op Java, welke, door de ontwikkeling der gebeurtenissen in de laatste jaren weinig benijdenswaardig schijnt te zijn geworden. Schr. somt de innerlijke zoowel als uiterlijke kwalen op waaraan dat Corps lijdende is en geeft de middelen aan welke z.i. zouden kunnen strekken om genezing te brengen. Zoo beveelt hij o.a. aan eene betere opleiding; het

peil van de Osvia (Opleidingschool voor Inlandsche Ambtenaren) moet hooger opgevoerd worden en wel zoodanig, dat in scholing de Indonesische bestuursambtenaar niet, of ten minste niet veel behoeft onder te doen voor zijn Europeeschen ambtgenoot met een universitaire opleiding. De toekomstige Indon. Best. Ambt. moet trachten in alle opzichten, in beschaving, intellect en plichtsbefesef de gelijke te zijn van den Europ. Best. Ambt. Zoolang de Osvia nog Middelbare School is, moesten de Hoofden, in de eerste plaats de Regenten, hunne zonen doen opleiden aan de Universiteiten in Nederland, of aan de Hoogeschoolen in Indië.

Indisch Tijdschrift van het Recht.

Behalve de vaste rubriek Jurisprudentie, bevat afl. 5 van dl. 127 eene verhandeling van Prof. Mr. Schepper, getiteld: „Het eerste jaar der voorwaardelijke veroordeeling in Ned.-Indië”, en eene bespreking door Prof. Mr. ter Haar van eenige recente publicaties met betrekking op het adatrecht van Ned.-Indië.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Opgave van den inhoud van deel 68, afl. 2, voor zoover deze geacht wordt ook niet-vakkundigen te kunnen interesseeren. Wat weten wij van de tuberculose onder de inheemsche bevolking van Ned.-Indië? door Dr. W. J. L. Dake. — Ervaringen met het Noritfilter in de tropen, door Dr. J. W. Wolff. — Uitkomsten van een oor- en keelonderzoek bij lepralijders in Ned.-Indië, door Dr. W. F. J. van Waveren. — Proefnemingen met Parijsch groen ter vernietiging van Anopheles-larven, door Dr. C. J. Schuurman. — Een gemakkelijk te bereiden Yoghurtmelk, door F. H. Meihuizen. — Hospitaalbouw in de tropen, door B. M. van Driel.

Jaarboek van het Mijnwezen.

Ter Landsdrukkerij te Weltevreden is verschenen het tweede deel (met bijbehorenden kaartenatlas) der Verhandelingen van het Jaarboek van het Mijnwezen in Ned.-Indië, 54e jaarg. 1925.

Inhoud: De opsporingen naar delfstoffen op het eiland Timor, door Ir. C. W. A. P. 't Hoen, met medewerking van Ir. L. J. C. van Es. — Geologische verkenningen in den Riouw-Lingga Archipel en de eilandengroep der Poelau Toedjoeh (Anambas- en Natoena-eilanden), door Ir. A. Ch. D. Bothé. — Geologisch-mijnbouwkundig onderzoek in den omtrek van de Asahan- en Koeala-rivieren (Tobalanden, Oost-Sumatra). Naar verslagen van Ir. H. Frijling. — Geologische en petrografische schets der Talaud- en Nanoesa-eilanden (Noordoost-Celebes), door H. Ph. Roothaan. — Geologisch-mijnbouwkundige onderzoekingen op Flores, door Dr. H. Ehrat.

De Indische Mercur.

No. 26 (27 Juni '28). De toekomst van het landbouwbedrijf in Suriname, door A. J. Morpurgo. — Mr. D. Fock (huldiging ter gelegenheid 70en verjaardag. — Overzicht van de markt voor enkele invoerproducten op Java en Madoera, gedurende het 4e kwartaal van 1927. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoodmede de overige vaste rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft literatuur over oliën, vetten en wassen.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 47 (19 Mei). De Citronella-olieindustrie (vervolg). — Enten en oculeeren, door W. H. de Jong (met ill.). — Chineesche vruchten. — De Lampongsche touwfabriek te Tjisaat (met aff.). — Het Landbouw-Syndicaat en de Meeldauwbestrijding. — Ondernemersraad en poenale sanctie. — Een kolonisatie-maatschappij voor Suriname, door W. de Cock Buning (ontleend aan Econ.-Stal. Berichten).

Encyclopaedie van Ned.-Indië.

Wederom is eene afl. (de 19e) verschenen van de aanvullingen en wijzigingen op den 2en druk der Encyclopaedie van Ned.-Indië, onder redactie van Prof. C. Spat. (Uitgave van M. Nijhoff te 's Hage en E. J. Brill te Leiden). Min of meer uitvoerige daarin opgenomen artikelen zijn: Luchtvaart (civiele en marine). — Verdedigingsstelsel van Ned.-Indië. — Dr. C. J. de Groot (levensbeschrijving). — Militie (Inlandsche en Europeesche). — Militair onderwijs. — Amboineesch militair (eerste gedeelte). — Verder kortere bijdragen over Grondrechten, Bronbeek, Pupillen, enz.

* *

*

Notes on the geology of Sarawak, by J. B. Scribner. (Journal Malayan Br. Roy. As. Soc. Nov. 1927).

Die Insel Neuguinea. Grundzüge ihrer Oberflächengestaltung nach dem gegenwärtigen Stande der Forschung, von W. Behrmann. Mit Karten. (Sonderband der Zeitschr. der Gesellsch. für Erdkunde zu Berlin, Hundertjahrfeier, 1828—1928, bl. 191).

Njai Dasima. Het slachtoffer van bedrog en mis-

leiding. Een historische zedenroman van Batavia, door A. Th. Manusama. (Schrijver van: „Stephan de Lima”. — „Krontjong”. — „Komedie Stambhoel”). Weltevreden, N. V. Drukkerij „Favoriet”. 1928.

Schets eener economische geschiedenis van Nederlandsch-Indië, door Prof. G. Gonggrijp. (Uitgave der Volksuniversiteits-Bibliotheek). Haarlem, Erven F. Bohn. 1928.

Verslag omtrent den toestand van het Museum van Land- en Volkenkunde en van het Maritiem museum „Prins Hendrik” te Rotterdam over het jaar 1927 (door den directeur J. W. van Nohuys). Met platen. Rotterdam, Boekdrukkerij Van Waesberge.

De vervolging tegen de Indonesische studenten: Mohammad Hatta, Mr. Ali Sastroamidjojo, R. M. Abdul Madjid Djojoadhiningrat en Mohammad Nazir Pamontjak. Verdedigingsrede, door Mr. J. E. W. Duys. Amsterdam, 1928.

Verslag van de Commissie, ingesteld bij Gouv. besl. van 13 Aug. 1926, No. 36, teneinde der Regeering van raad te dienen nopens eene reorganisatie der volkscredietbanken, ook voor zoover betreft hare positie in verband met de hervorming van het Bestuurswezen in Ned.-Indië. Weltevreden, Landsdrukkerij, 1928.

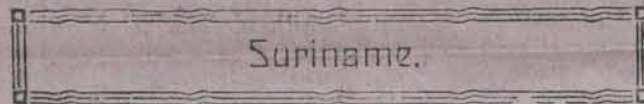
Een kwarteeuw Apostolaat. Gedenkboek bij het zilveren jubileum van de Missie in Nederlandsch Nieuw-Guinea en de Molukken, 1903—1928. Met ill. Tilburg, Missiehuis, 1928.

Het Sumatra's Westkust-Rapport en de adat, door P. de Roo de la Faille, oud-Lid van den Raad van Ned.-Indië. 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff, 1928.

De Palembangse marga, door H. J. V. — Hoe de Saoe'er (op Djailolo) zijne dooden eert, door Blanda. (De Ind. Post, 26 Mei '28).

Volkswelvaart en Zending, door T. van Dijk. — De volksschool en haar ontwikkeling, door T. van Dijk. — Oemboe Dongga, door D. Pol. (De Macedoniër, Juni '28).

Eene Hollandsche jonge dame aan de Oyapoek [tegenwoordig Fransch-Guyana] in 1677. (Dagboek van Elizabeth van der Woude). Medegedeeld door S. P. l'Honoré Naber. (Bijdr. Historisch Genootschap. Dl. 49, 1928, bl. 214).

De vereeniging „Oost en West” heeft een nuttig werk gedaan met de uitgave van een derden, herziene en omgewerkte druk van het boekje „Onze West”. De bewerking was in goede handen: Suriname, door den heer Fred. Oudschans Dentz, Curaçao, door den heer W. R. Menkman.

Men zegt dat Suriname in het middelpunt van de belangstelling is. Meet men die af naar hetgeen er in den laatsten tijd over deze kolonie wordt geschreven, dan is de belangstelling inderdaad groot en steeds groeiend. Voor den kroniekschrijver is het bijna niet mogelijk kennis te nemen van alles wat in de nieuwsbladen over Suriname wordt geschreven.

Het boekje komt inderdaad juist op tijd, evenals het mooie boek van den oud-gouverneur G. J. Staal: „Nederlandsch Guyana. Een kort begrip van Suriname”, dat wij kort geleden hier hebben aangekondigd. Beide geschriften vullen elkaar aan en mogen in geen boekery of schoolbibliotheek ontbreken.

Ook schrijvers van aardrijkskundige schoolboeken kunnen daarmede hun voordeel doen.

Die naar de West gaat kan in „Onze West” een schat van nuttige aanwijzingen vinden, die men elders niet zoo bijeen aantreft. Alles is kort en zake-lijk behandeld, naar de nieuwste gegevens.

Uitvoerige bladwijzers vergemakkelijken het naslaan.

Opgenomen zijn goede schetskaartjes van de koloniën, of zoodals men tegenwoordig moet zeggen, overzeesche gebiedsdeelen.

Een opsomming van den inhoud zullen wij hier niet geven, omdat wij, met het hoofdbestuur van „Oost en West” vertrouwen dat het boekje in veler handen zal komen. De prijs — f 1.25 — is matig.

* *

*

Van het Landbouwproefstation in Suriname ontvingen wij het verslag over de jaren 1924—1927. Op de vele belangrijke mededeelingen daarin hopen wij terug te komen.

* *

*

In het „Handelsblad” van 20 Juni een brief van den heer Bruna over „het oude Stabroek”, zoodals de hoofdstad van Britsch Guiana heette, toen de kolonie Hollandsch was. De naam werd daarna

Georgetown. De schrijver vindt de stad stellig niet minder mooi dan Paramaribo, wel minder vriendelijk en ook wel minder karakteristiek.

„Georgetown doet geen oogenblik vermoeden — wat Paramaribo terstond verradt — dat het land hier al evenzeer als Suriname heeft te kampen met zeer groote moeilijkheden. Zeer royaal van opzet, met gebouwen voor den openbaren dienst, die besef verraden van de wenschelijkheid (juist tegenover minder ontwikkelde volken zoo groot) om indruk te maken, bewijst deze stad, dat is opgezet in de dagen, toen de blanken hier wat meer dan welvaart genoten”....

„De gastvrijheid is stellig niet minder groot dan in ons Guyana en wie als nieuwsgierig persman hier komt neuzen vindt in de beste kringen een welkom onthaal.”

Men leeft in Georgetown vormelijker dan in Paramaribo. Het alles beheerschende vraagstuk is in Britsch Guiana de werkkrachtenkwesitie. Contractarbeiders uit Britsch-Indië komen er sedert eenige jaren niet meer en men benijdt Suriname zijn Javanen.

* *

*

„De Tijd” van 22 Juni schrijft:

Het zal, ook den meesten handelaars, waarschijnlijk onbekend zijn, welk een wijde perspectieven de cultures van ananas in West-Indië openen. Hiet lande wordt meer de ananas van de Kaap en de Hawaian-eilanden geïmporteerd. Deze vrucht bereikt in Suriname evenwel een veel grooteren omvang, terwijl ook de hoedanigheid uitmuntend is.

Thans zal de heer W. C. Clasener, alhier, trachten een afzetgebied voor de Surinaamsche ananas te vinden. Bij een doelmatige, niet te kostbare verpakking en goedkoop transport zal zulks ongetwijfeld gelukken wanneer men bedenkt, dat dit stuk ooft te Paramaribo voor slechts f 0.20 per stuk wordt aangevoerd.

Een goede omwerking van deze cultuur schep voor deze kolonie zeer zeker een veelbelovende toekomst.

* *

*

In „De Ingenieur” van 16 Juni een kort artikel over dr. ir. J. Versluys over de waterleidingsplannen voor Paramaribo. De schrijver meent dat men worden verwacht dat zuivering van water van de Pararivier de meest wenschelijke oplossing van het drinkwater-vraagstuk voor Paramaribo zal geven.

Een onderzoek betreffende het doordringen van brak water in de Pararivier moet echter nog plaats hebben. Ook is het wenschelijk dat een onderzoek wordt gedaan naar de mogelijkheid, water in de zandritsen ten Noorden van Kwatta in voldoende hoeveelheid te winnen en ook langs de spoorweg op een afstand van 6 tot 25 K.M. van de stad. Het is niet noodzakelijk, dat daartoe een aantal deskundigen naar Paramaribo wordt gezonden. Deze onderzoekingen kunnen, mits personeel en materieel ter beschikking van den directeur van de openbare werken en het verkeer worden gesteld onder diens leiding plaats hebben, in samenwerking met den chemicus van het Landbouwproefstation. Onoverkomelijk behoeven de kosten van zulk een onderzoek niet te worden.

De schrijver is voornemens spoedig in „Water en Gas” op de zaak terug te komen.

* *

*

In de Juni-aflevering van „De Economist” geeft de heer J. W. Burger een vergelijkend overzicht van de immigratie en de blijvende vestiging van Javanen en Britsch-Indiërs in Suriname. Voor het uitvoerig statistisch onderzoek zijn de gegevens veelal ontleend aan de Koloniale Verslagen.

De schrijver komt tot de conclusie, dat de Javanen zich goed eent voor kolonisatie in ons West. Het begin der Javaansche kolonisatie is welswaar minder gunstig geweest en de Javanen bleken toen de minderen als kolonisten tegenover de Britsch-Indiërs, doch toen voor de Javanen eenmaal gouvernementen-vestigingsplaatsen waren ingericht en op die wijze de eerste moeilijkheden waren overwonnen, werd het duidelijk, dat de op die wijze op dreef geholpen immigranten zeer wel duurzaam konden aarden in Suriname, zoodat schr. dat ook voor de toekomstige arbeidsvoorziening van het land veel van den aanvoer van Javanen verwacht.

* *

*

In de algemeene vergadering van „Oost en West” op de I. T. A. deelde de voorzitter, de heer Zuydenhoff, mede, dat de vereeniging in samenwerking met het Comité Vliegtocht Nederland—Indië de vliegtocht van den luitenant Van Onlangs naar West in voorbereiding heeft. Bij deze voorbereiding hebben zich groote moeilijkheden voorgedaan: benoedigde f 70.000 zijn nog niet bijeen, ondanks den steun van Regeering, groote instellingen en enkele particulieren. Een bedrag van f 15.000 alsnog bijeengebracht moeten worden.

* *

*

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	Hollandsche Bank voor West-Indië		Incasseringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
	Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290		
	CURAÇAO CARACAS VENEZUELA		
	Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.		

J. W. Heldeurer Vignon, Curaçao, 1830, vendu-meester;
 P. Th. Krafft, Curaçao, 1821, administrateur, liquidateur van de hypotheekbank;
 L. v. Lommel, Hilvarenbeek, 1802, kapelaan;
 A. L. Statius Muller, Curaçao, 1797, mede-landsdrukker;
 Mr. H. W. de Quartel, Curaçao, 1817, procureur des Konings;
 Mr. A. M. de Rouville, Nederland, 1812, gouverneur;
 J. H. Schotborgh, Curaçao, 1923, referendaris, notaris;
 J. H. Fergunn, China, 1826, gezaghebber;
 W. B. Zeppenfeldt, Curaçao, 1822, dokter;
 W. M. B. Gravenhorst, Curaçao, 1936, gezaghebber;
 N. H. Kuiperi, Nederland, 1811, predikant;
 E. L. Zeppenfeldt, Aruba, 1825, onderwijzer;
 W. H. J. v. Idsinga, Nederland, 1922, gouverneur van Suriname;
 H. F. G. Wagner, Nederland, 1822, gouverneur;
 J. B. Schotborgh, Bonaire, 1823, gezaghebber van St. Eustatius.
 En onder de weduwen van gepensioneerden trof ons:
 M. Nessen, weduwe F. L. Nuyens, geneeskundige op St. Eustatius.

Uit den Verrren Vreemde.

Congres van de Internationale Unie van Volkenbondsverenigingen.

Wat is deze Unie, die deze week in den Haag haar congres houdt?
 De Volkenbond is een bond waarvan de staten of zelfstandige staatsgemeenschappen lid zijn. De personen, die in den Volkenbond een taak of rol vervullen, treden daarbij op als vertegenwoordigers van den staat die hen heeft gedelegeerd of wel als ambtenaar van den Volkenbond zelf. Een gewoon burger van eenigen staat kan geen lid van den Volkenbond zijn.
 Maar in verschillende landen heeft zich het verlangen geuit om de goede gedachten, waarop de Volkenbond gesticht en gericht is in ruimen kring te propageeren en tevens om de goede gedachten, die hier of daar tot uiting mochten komen, en die het streven van den Volkenbond te stude zouden kunnen komen, ter kennis en ter overweging aan den Volkenbond te doen toekomen.
 In die landen zijn dientengevolge particuliere verenigingen tot stand gekomen, die, zonder een orgaan of een deel van den Volkenbond te zijn, praktisch meewerken om de openbare meening op te voeden, om den bond bekend te maken, hem den steun van de massa te bezorgen en hem in kennis te stellen met wenken, wenschen, opvattingen, die ten aanzien van den bond uit de massa kunnen opwellen.
 Nadat zoo in vele landen een dergelijke vereeniging was gevormd, is de meening geuit, dat internationale samenwerking van al die nationale verenigingen nut zou kunnen hebben. Dit heeft geleid tot de oprichting der „Union Internationale des Associations pour la Société des Nations”, wier hoofdzetel gevestigd is te Brussel, en die jaarlijks een congres houdt in een der landen waar een vereeniging bestaat.
 Hiervoor is dit jaar Den Haag gekozen. De Regeering heeft de Ridderzaal beschikbaar gesteld voor de openingsplechtigheid en het gebouw van de Tweede Kamer voor de openbare- en commissievergaderingen.
 Bij de jaarlijksche bijeenkomsten mag elke natie slechts door een vereeniging vertegenwoordigd zijn en alleen de aangewezen vertegenwoordiger van die vereeniging kan als zoodanig optreden (over het begrip natie is ditmaal veel verschil van meening tot uiting gekomen).
 Het congres is voorbehoud door 5 permanente commissies voor: interne aangelegenheden; opvoeding en propaganda; de nationale minderheden; de zaken van het Internationaal arbeidsbureau en economische quaesties; juridische en politieke aangelegenheden.
 Met deze aanwijzingen meenen wij hier te moeten volstaan, de bedoeling ervan is de strekking en werkwijze te doen begrijpen van hetgeen de bladen in deze dagen over het congres ten beste geven, en

dat, naar ons gebleken is door menigeen niet begrepen wordt door verwarring van de Unie met den Volkenbond zelf en door verkeerde opvatting omtrent het karakter der vertegenwoordigers uit verschillende landen.
 Al is de Unie slechts een samenvoeging van niet-officieele organisaties, dit neemt niet weg, dat zoolwiel in ons land als in andere landen eerste rangs staatslieden de leidende persoonlijkheden zijn, en dat de regeeringen zich in alle landen beijveren om aan de Volkenbondsverenigingen krachtige medewerking te verleenen.
 Wie de lijst heeft ingekeken van het eere-comité en het nationaal comité van het Haagsche congres en wie de namen gelezen heeft van de vertegenwoordigers en sprekers uit verschillende landen, zal dit ten volle beseffen.
 Stippen wij nog aan, dat het congres op 7 Juli besloten wordt met een reisje naar de Ita.

De ministeriele crisis in Egypte.

Wij hebben hier breede aandacht gegeven aan het verloop van het Britsch-Egyptische conflict en daarbij getracht aan de inzichten van de nationalisten, zoolwiel als aan die van Engeland wakker over de Suez-kanaal-route recht te laten wedervaren.
 't Is nu plotseling tot een ministeriele crisis gekomen, die den nationalistischen premier Nahas pacha laat heengaan als gemoeid in een zaak, die op zichzelf misschien best te verdedigen is, maar waarin de rol van den vertrouwensman van den koning dit zeker niet is.
 De zaak is nog al ingewikkeld, maar zij komt ongeveer op het volgende neer:
 Eenige jaren geleden is een aanslag beraamd op koning Foead, vóórdat deze de troon van Egypte innam. Dientengevolge was zijn zwager de prins Sed Eddine, achter slot gezet, eerst in een gevangenis, daarna in een huis van verstandsverbijsterden in Engeland. Hier wist hij te ontsnappen. Hij vond advocaten, die hem wilden helpen om te trachten de rechten terug te krijgen op zijn in beslag genomen goederen, wier waarde op 40.000.000 P. S. wordt geraamd. Voor die advocaten werd een groote som gestort, de voornaamste hunner is de premier Nahas pacha. Dit is bekend geworden.
 Onder die omstandigheden achtte koning Foead samenwerking met het ministerie Nahas verder niet mogelijk, dit heeft zijn ontslag gekregen.
 Mahomed pacha Mahmoed heeft een nieuw gevormd. De nieuwe premier is vroeger ook lid van de extremistische Wafd geweest. Zijn kabinet omvat vertegenwoordigers van verschillende groepen, het wil op verzoening van de tegenstellingen aansturen, maar daar 't door de Wafd met een vijandig manifest ontvangen is, staan de kansen hiervoor niet heel gunstig.

Ingezonden.

Bevolkingsregister.
 Aan de Redactie van het Koloniaal Weekblad te 's-Gravenhage.
 Geachte Redactie,
 In het „Koloniaal Weekblad” van Donderdag 23 Juni 1928, No. 26, komt een artikel voor omtrent Curaçao, onder het hoofd „Bevolkingsregister”.
 Daarin geeft U o.m. het volgende te kennen:
 „Zoolwiel men weet, is in 1922 *) een ambtenaar uitgezonden uit Nederland om, na in Suriname het bevolkingsregister in orde te hebben gemaakt, dit ook op Curaçao te doen. Daar gekomen werd de heer „Henriquez eenvoudig teruggestuurd. Omtrent de reden „van deze geldvermorserij tastte het groote publiek tot „nu toe in het duister. Nu blijkt.....”
 Het al of niet juist zijn van de veronderstelling, als zou in deze zaak geldvermorserij hebben plaats gehad, in het midden latend, (de beoordeeling ligt niet aan mij) wordt opgemerkt, dat het groote publiek niet had behoeven in het duister te tasten omtrent de reden van die geldvermorserij (bedoeld zal zijn: de onthefing van den uitgezonden ambtenaar van de hem opgedragen werkzaamheden, verband houdende met de invoering van een bevolkingsregister na gehouden volkstelling voor het gewest Curaçao).
 Wanneer dat groote publiek even de moeite had genomen, teneinde niet in het duister te „blijven tasten” om te bevoegder plaatse op Curaçao of te 's-Gravenhage naar de „reden in deze” te informeren, dan zou ongetwijfeld voor dat publiek de zaak van uit den

*) Bedoeld zal zijn 1919, H.

In de N. R. Ct. van 28 Juni, Av.blad C, vonden wij in het zeer interessante feuilleton „Het bloed, zijne eigenschappen en zijne ziekten”, de volgende merkwaardige mededeeling:
 „De slaapziekte wordt veroorzaakt door een dierlijke parasiet, die men zich het best kan voorstellen als een in allerlei bochten gewrongen halve maan, waardoor een draad loopt, die een heel eind buiten het lichaam hangt. Deze parasiet, die Trypanosoma gambiense heet, beweegt zich door het heen en weer slaan van den draad voort. De ziekte begint meestal met sufheid en slaperigheid. Toch schijnt dit niet gemakkelijk te herkennen, omdat ieder die negers kent, weet dat een neger ook in normale omstandigheden slaperig is. In de Negerscholen moet altijd de eene helft der klasse zingen, terwijl de andere helft werkt. Deed men dit niet, dan zou de geheele klasse spoedig in zalige rust verkeeren.”
 Wij hebben in vroeger jaren talloze malen negerscholen bezocht en vele uren daarin doorgebracht, maar nooit opgemerkt dat de kinderen er slaperiger waren dan kinderen op andere scholen.

Curaçao.

Uit het Jaarverslag van de „Koninkl. Petroleum” Curaçao.

Gedurende het afgelopen jaar werd zoolwiel de verwerkings als de opslagcapaciteit belangrijk vergroot, terwijl eveneens de vloot der Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij werd uitgebreid.
 De nieuwe verschepings-installatie te Curacao-Baal werd medio verslagjaar in gebruik genomen; het transport van de stookolie per pijplijn van de raffinaderij naar de installatie had zonder stoornis plaats.

Venezuela.

The Caribbean Petroleum Company.

De ruwe olie-productievermeerdering gedurende 1927 blijkt uit onderstaande cijfers:

	1927	1926
	K.G.ton	K.G.ton
	1.535.856	1.318.590

De pomp- en transportinstallaties werden, waar noodig, verder uitgebreid.
 De tot 10.000 vaten per dag vergrootte en verbeterde raffinaderij te San Lorenzo kwam in het begin van het verslagjaar in bedrijf.
 Met den bouw van den nieuwen laad- en lossteiger te San Lorenzo werd medio 1927 begonnen; dit werk werd begin 1928 voltooid.
 Teneinde het aardgas zooveel mogelijk te kunnen benutten en op benzine te kunnen verwerken, werd voortgegaan met den bouw van den compressorinstallatie te Mene Grande, terwijl tevens verplaatsbare adsorptie-installaties werden opgesteld.
 In verschillende putten werd onder de zware olie-produceerende laag de lichte olie-produceerende laag aangetroffen, die zich dus blijkbaar over een belangrijk gedeelte van onze concessie uitstrekt.

The Venezuelan Oil Concessions Ltd.

Gedurende 1927 vermeerderde de ruwe olie productie aanzienlijk.

	1927	1926
	K.G.ton	K.G.ton
	2.961.857	1.803.789

De productie van het nieuwe Lagnuillasveld beantwoordde ten volle aan de verwachtingen en het was speciaal dit terrein, dat tot bovenvermelde productie-vermeerdering bijdroeg.
 Op La Rosa werd voortgegaan met de opstelling van een compressor-installatie ter verwerking van aardgas, welke vrijwel geheel in bedrijf werd genomen, terwijl bovendien op La Rosa en ook op Lagnuillas verplaatsbare adsorptie-installaties werden opgesteld.
 Te Lagnuillas werd een nieuwe steiger voor den afscheep van ruwe olie voltooid.
 Het geologisch onderzoek naar verdere mogelijkheden in de Bolivar- en Maracaibo-terreinen wordt voortgezet.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Vroeger bevatten de bijlagen der Curaçaosche begrootingsstukken een naamlijst van alle gepensioneerden ten laste der koloniale kas, met woonplaats, geboortjaar en laatst bekleede betrekking. Hieronder volgen eenige bekende namen van de lijst van 1879:

- Corn. Gorsira, Curaçao, 1801, koloniaal magazijnmeester;
- W. Ch. Gaërste, Curaçao, 1813, havenmeester, loods, scheepsmeter;
- C. S. Gorsira, Curaçao, 1807, administrateur van financiën;
- P. Gorsira, Curaçao, 1834, commies boekhouder;

